

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 43 (1078) БЕЛАСТОК 24 КАСТРЫЧНІКА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Спакойная восень дзядзькі Язэпа

У яго роднай вёсцы, у Вульцы Нурэцкай, Язэпа Пытля маладыя і старыя называюць проста Юзэпам. Не Язэп, ані Юзэф, а менавіта Юзэп. І іншай клічкі ён не мае.

Усе яго любяць, бо ён як ніхто іншы ў вёсцы патрапіць красамоўна расказаць пра самыя звычайныя справы.

— *О, Юзэп тобі наговорыт!* — з добразычлівай усмешкай сцвярджаюць у Вульцы Нурэцкай. — *Він тобі наговорыт сто вёрст до небёс і всё лесом.*

І сапраўды, калі ў свабодны час па старадаўняй прывычцы збяруцца сяляне недзе на вулічнай лавачцы, каб абмяняцца навінкамі дня, найчасцей голас мае дзядзька Язэп. Тэмы для сваіх расказаў бярэ ён з жыццёвага вопыту, з кантактаў з людзьмі, з пабыўкі на кірмашах і фэстынах. Васьмігадовым хлапчуком разам з бацькамі і іншымі аднавяскоўцамі ён у 1915 годзе рушыў на вялікую вандроўку ў бежанства па шырокіх прасторах царскай Расіі, якая тады канчала сваё існаванне. Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны Язэп вярнуўся ў родную вёску, жыў з братам, абсяваючы супольна з ім бацькоўскую гаспадарку.

Пабываў я там цалкам нядаўна. Быў святочны сонечны дзень. Як звычайна, застаў я дзядзьку Язэпа сярод аднавяскоўцаў на вулічнай лавачцы.

— Як вам жывецца?

— *Ой, знаеш, Віхтыр,* — адказаў ён на сваёй роднай гаворцы, — *дочыкаліся мы тыпэр жыття, што і в раёві ліпш ны будэ.*

І пачаў ён доўгі расказ пра колішняе і цяперашняе жыццё сялян у нашых вёсках.

— Ты ж ведаеш, было нас у бацькі двое: я і Мікалай. І што мы атрымалі ў спадчыне? Некалькі гектараў гэтай зямлі і столькі навукі, што ледзь зможам распісацца. А вось мае дзеці — трое іх у мяне, сын і дзве дачкі — ужо не вымушаны азірацца на тое, што бацька ім у пасагу пакіне. Яны вучаныя, бацькоўскай зямлі для свайго сямейнага шчасця зусім не патрабуюць. Дочкі павыходзілі замуж, сын ажаніўся. Адна дачка жыве і працуе ў Алецку, другая трапіла аж у Лукаў, а сын у

(Працяг на стар. 4)

Жыхары прыгранічнай палосы ў Пружанскім раёне і Белавежскай гміне часта сустракаюцца на граніцы (да „Сустрэчы ля братняй магілы“ на стар. 3).

З любоўю да роднага

Тут са школьнага ганку рукой падаць да пакручастага русла Нарвы, прасторы надрэчных лугоў і купчастых кустоў лазняку, якія, быццам вожыкі за яблыкамі ў садзе, разбрыліся па гэтай роўнядзі ды раптам замерлі на месцы ад нечаканага шолаху, што прынёс аднекуль свавольнік-вецер. Вожыкі-кусты так і асталіся дняваць, а вось яблыкі зніклі кудысьці. Ці часам не ў сялянскія прысады, што ў гэтым годзе аж угінаюцца пад ношай буйнага ўраджаю?..

— Вельмі ж у нас хораша вясною, калі на лугах зашаўкавіцца трава ды зацвіце лотаць, — як быццам згадваючы мае думкі, кажа пані **Валя Назарук** — настаўніца беларускай мовы. — Што ж, Янова прывабражыла да сябе і мяне і мужа. Праўда, муж тутэйшы, з суседняга сяла Градочнай, але я родам з крыху далейшага адгэтуль Старога Ляўкова.

В. Назарук адразу пасля заканчэння ў 1962 г. Гайнаўскага беларускага ліцэя прыйшла працаваць некваліфікаванай настаўніцай у Янова. Спачатку з думкай „абы зачапіцца“, але настаўніцкая прафесія прыйшлася ёй да спадобы і яна здабывае педагагічныя кваліфікацыі і трывала звязвае сваё жыццё са школай і Яновам.

— Не скажу, каб навучанне беларускай мовы адбывалася ў нас без праблемаў, — заўважае В. Назарук. — У суседняй з намі школе ў Даратынцы гэты прадмет не вывучаецца. Пасля чацвёртага класа дзеці адтуль прыходзяць вучыцца далей у нашу школу, але ўрокаў беларускай мовы не наведваюць. Гэта вельмі ўскладняе працу ў школе і не спрыяе выхаваўчаму працэсу.

— Навучанне беларускай мове, — расказвае В. Назарук, — асабліва граматыцы, вяду, зважаючы на матэрыял, які дзеці ўжо авалодалі або яшчэ засвойваюць на ўроках польскай мовы. Для прыкладу: на польскай мове ў чацвёртым класе дзеці знаёмяцца са скланеннямі назоўнікаў, вось тады і я бяру скланенне беларускіх назоўнікаў. У такім выпадку не патрэбны дадатковыя паясненні, што такое скланенні, канчаткі і г.д., знаёмлю дзяцей з беларускімі назвамі граматычных паняццяў, асаблівасцямі беларускіх скланенняў і ў мяне астаецца многа часу на практычныя заняткі па мове. Зрэшты, у сваёй працы з дзяцьмі кладу найбольшы націск на самастойныя вусныя і пісьмовыя выказванні вучняў, чытанне, дэкламацыю, апавяданне з прачытанага, убачанага ці пачутага. Вучні старэйшых класаў праводзяць інтэрв'ю з дарослымі на такія тэмы, як „Жыццё моладзі калісьці і цяпер“, „Праца ў полі даўней і ў нашыя дні“, „Як калісьці жалі ў полі“ і шэраг іншых. Вялікая каштоўнасць гэтага ў навучанні і выхаванні несумненная: па першае, дзеці вучацца прымяняць на практыцы свае веды па мове, па-другое, яны знаёмяцца з гісторыяй і сучаснасцю сваіх родных мясцін, па-трэцяе, пераконваюцца, што народная ўлада прынесла нам карэнныя пераўтварэнні на лепшае ў нашым жыцці. Апрача падручніка ў нас на ўроках частым госцем з'яўляецца „Зорка“ і „Вясёлка“ ў малодшых класах, „Бярозка“, „Маладосць“ і „Ніва“ — у старэйшых. Што ж, на беларускай мове трэба працаваць асабліва разважліва і ўдумліва, улічваць кожны элемент, фармаваць улюбёнасць ва ўсё

(Працяг на стар. 4)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

ЗАКЛІНАННЕ

Лістоты шэлест, ззянне бліскавіц,
І срэбра хваль, і хваляванне жыта...
Хай гэта ўсё ў душы маёй звініць
І сэрцам будзе пэражыта.

Усё, што ёсць, і тое, што было,
Маімі спадарожнікамі будзьце —
І колеры, і гукі, і святло,
І думкі, і пачуцці.

Няхай дарог не ашчаджае лёс,
Ані гасцінца, ані дзікай сцежкі.
Адно хай вочы не баяцца слёз,
А вусны — ўсмешкі.

Ісці, пакуль вятры не адгулі,
І верыць, і змагацца.
І з казачнаю шчодрасцю зямлі
Зраўняецца душы маёй багацце.

▲

Лясны гушчар і зорны бляск начы,
Маўкліва-безуважны і сцюдзёны...
Мне ад яго нікуды не ўцячы
І не схавацца ў тлуме спраў
штодзённых.

Калі прыходзіць восеньская ноч
І гоніць прэч будзённую турботу,
У поглядзе нядрэмных зорных воч
Чытаеш аднастайнасць і самоту.

▲

Пакутнае цярушанне хвілін...
Усюды змрок, усюды змоўк пануе...
І вершаліны хвояў і ялін
Над сэрцам калыхаюцца панура.

І думка нараджаецца адна
З глыбінь, знянацку, як выратаванне,
Што не пражыць ні ночы і ні дня
Без чыстых дум, узнёслых
парыванняў...

▲

Куток, дзе я калісьці рос
У светлым ззянні далягляда,
У ветлым шапаценні рос,
Хоць раз у год наведаць рады.

Мой лес, мой луг, мая рака,
Нішто мне тут не пагражае...
Пясочак жоўценькі рука
З пяшчотаю перасыпае.

Сачу за плёскатам вады
І аб сваім мяркую лёсе —
Ці ўдаль плывуць мае гады?
Ці лепшае тут засталося?

▲

Чужой спагады грэшна дамагацца,
На плечы тых, з кім побач кожны міг,
Каб нам адным пакутна не ўгінацца —
Узвальваць мех непамыслот сваіх.

Чужой спагады грэшна дамагацца,
Чужой спагады і чужых трывог.
Нашто дзяліцца з іншымі багаццем,
Якое сам ты кінуў бы, каб мог?

Чужой спагады грэшна дамагацца,
Сціскаць далоні і клясці свой лёс.
Хто енчыць век, таму не здагадацца,
Што нехта плача, ды не мае слёз.

Чужой спагады грэшна дамагацца,
Чысцейшага нічога не знайду,
Як разам з бліжнім плакаць і смяяцца,
Забыўшыся на ўласную бяду.

▲

Быў летні луг, святочны, маляўнічы,
Быў ціхі звон, і не было тугі.
Заўважыў я: калі спакой крынічыць,
Заўжды цвітуць вясёлкамі лугі.

Пасля было сцюдзёнае сузор'е
І лес вячэрні, лес негаманкі...
Мацейкі пах...
І зразумеў ізноў я,
Што і настрой, напэўна, мой такі.

Пасля быў дождж, дакучны,
аднастайны,
Хліпела лістападаўская золь...
А для мяне больш не было ўжо тайны,
Што гэта быў і смутак мой, і боль.

▲

Калі агнём гарыць асіна,
Калі апошняе лісцё
Назло вятрам і сцюжы сіняй
Сваё працягвае жыццё,
Тады ты ставіш без сумнення
(Няхай шугае ліставей!).
Душы імгненнае гарэнне
За неўміручасць даражэй!

Павел Марціновіч

Калі ўзарвецца „геалагічная бомба?”

Японія размешчана ў цэнтры адной з найбольш сейсмічна актыўных зон Зямлі. Ужо не раз японскі народ станавіўся ахвярай падземных бур. Катастрофы 1855, 1891, 1896, 1923 і 1946 гадоў забралі сотні і тысячы жыццяў.

У гэтым годзе, па даных сейсмолагаў, зарэгістравана 37 значных землетрасенняў сілай больш як 6,5 бала.

Японцы з асаблівай увагай сочаць за публікацыямі ў газетах, якія сведчаць аб узмацненні сейсмічнай актыўнасці планеты. Вялікую трывогу, напрыклад, выклікаюць паведамленні аб тым, што зямля ў некаторых раёнах паўвострава Ідзу, размешчанага ў некалькіх дзесятках кіламетраў на паўднёвы захад ад Токіо, паднялася на 10-15 сантыметраў. Па сцвярджэннях сейсмолагаў, гэта неабвержны доказ таго, што набліжаецца моцнае землетрасенне.

Якія могуць быць яго вынікі?

Японскія вучоныя — члены спецыяльнага савета пры такійскім муніцыпалітэце лічаць, што ў выпадку моцнага землетрасення жыхары Токіо будуць сведкамі разбурэння дамоў і транспартных магістраляў, пажараў, навадненняў, выбухаў асобных цэхаў і заводаў. З часу бедства 1923 года, калі ў Токіо загінула больш як 140 тысяч чалавек, насельніцтва японскай сталіцы павялічылася ўтрая, шчыльнасць насельніцтва — у дзесяць разоў, вулічны рух — у чатырыста разоў. Таму, калі ў раёне вялікага Токіо адбудзецца штуршок, роўны па сіле мінуламу, у радыусе двух кіламетраў будуць разбураны ўсе дамы, а ў радыусе пяці кіламетраў застанецца ледзь палавіна будынкаў. Многія жылыя раёны Токіо знаходзяцца ніжэй узроўню мора, і калі хваля цунамі, якая можа ўзнікнуць у час катастрофы, знясе старыя дамбы і насыпы, частка горада апынецца пад вадой.

Найбольш моцна, адпаведна апублікаваным прагнозам, рызыкуе быць разбураным індустрыяльны і жылы комплекс, які працягнуўся ад Токіо да Іакагамы ўздоўж узбярэжжа Такійскага заліва. На гэтым участку заводы, фабрыкі, газгольдэры, бензасховішчы і жылыя дамы стаяць так шчыльна, што пажар, які пачынаецца ў двух-трох месцах, віхурай перанясецца на суседнія збудаванні. Па меркаваннях вучоных, ахвярай падобнага стыхійнага бедства можа стаць больш як чвэрць дванаццацімільённага насельніцтва японскай сталіцы.

Якія крокі робяць японскі ўрад і такійскія гарадскія ўлады ў чаканні „сейсмічнага ўдару“?

Міністэрства будаўніцтва сумесна з нацыянальным зямельным агенцтвам распрацавалі план стварэння эвакуацыйных зон у Токіо. Але гэты план, па даных японскага друку, наўрад ці будзе выканан у аглядным будучым. Для арганізацыі такіх зон такійскім гарадскім уладам неабходна выдзеліць мільярды іен на закупку ўчасткаў зямлі ў прыватных уладальнікаў, пракладку пад'язных шляхоў, будаўніцтва сховішчаў. Ва ўмовах эканамічнай дэпрэсіі, якая ахапіла Японію, падобныя намеры выглядаюць вельмі ўтапічнымі. Такійскі муніцыпалітэт сваімі сіламі спрабуе стварыць недатыкальныя запасы хаця б для двух мільёнаў чалавек-галеты, коўдры і маты-пасцілкі. Але нават гэта не пад сілу гарадскім уладам — няма ні грошай, ні складскіх памяшканняў. Невялікая частка нарыхтаваных прадуктаў і коўдраў захоўваецца на 52 складах, толькі нямногія з іх змогуць вытрымаць моцны сейсмічны ўдар. Астатнія ж проста рассыплюцца, як картачныя домікі. Чыноўнікі гарадскога муніцыпалітэта вымушаны былі прызнаць, што ў лепшым выпадку дапамога можа быць аказана некалькім дзесяткам тысяч пацярпеўшых.

На што ж разлічваць жыхарам Токіо ў выпадку стыхійнага бедства? На гэта пытанне адказвае невялікая брашурка-памятка, распаўсюджаная сярод жыхароў японскай сталіцы. У ёй утрымліваюцца рэкамендацыі, куды бегчы ў выпадку моцных падземных штуршкоў, што браць з сабой і г.д. У якасці бясплатнага дадатку да памяткі ў некаторых раёнах Токіо жыхарам выдалі хітрыя трохвугольныя вядзерцы, прыгодныя як для залівання пажару, так і для захавання пітной вады. У астатнім — разлічвай на ўласныя сілы і магчымасці.

А. Лазараў

Адзін з вытворчых карпусоў.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БЕЛАРУСІ

Аршанскі ільнокамбінат

Гісторыя гэтага прадпрыемства звязана з першымі савецкімі пяцігодкамі, калі Савецкая краіна ўступіла на шлях сацыялістычнай індустрыялізацыі. Будаўніцтва першай чаргі Аршанскага ільнокамбіната пачалося ў 1928 годзе.

К 1940 году ільнокамбінат вырас у буйнейшае тэкстыльнае прадпрыемства Савецкай Беларусі. У той час камбінат штогод выпускаў каля 10 мільёнаў квадратных метраў упаковачнай і бытавой тканіны. Але мірная праца савецкіх людзей была перарвана вераломным нападам гітлераўскай Германіі. Фашысты спалілі і ператварылі ў руіны новыя карпусы камбіната.

Калі горад Орша быў вызвалены ад фашысцкай акупацыі, аршанцы ўзяліся за аднаўленне роднага горада. Аднаўлялі і тэкстыльшчыкі свой камбінат. Ужо ў 1946 годзе ільнокамбінат даў краіне 1 мільён квадратных метраў тканін. А яшчэ праз тры гады даваенны ўзровень быў значна пераўзыйдзены.

У наступныя гады прадпрыемства расло і набірала магутнасці. У 1958 годзе пачалося будаўніцтва другой чаргі камбіната па выпуску тканін бытавога прызначэння, абрусоў, пакрывал, прасцін, штораў і касцюмна-сукенкавых тканін. Другая чарга была пабудавана ў найкарацейшы тэрмін. За паспяховае выкананне сямігадовага плана, стварэнне і выпуск тканін новых структур з ільну і штучных валокан, расшырэнне вытворчасці і датэрміновае асваенне магутнасцей Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР 1 ліпеня 1966 года ўзнагародзіў ільнокамбінат ордэнам Леніна.

У студзені 1970 года было пачата будаўніцтва трэцяй чаргі прадпрыемства. Трэцяя чарга — гэта унікальная вытворчасць, аснашчаная самым сучасным абсталяваннем.

Будаўніцтва новых вытворчых аб'ектаў, прымяненне новай тэхнікі і перадавой тэхналогіі, удасканальванне арганізацыі працы да непазнавання змянілі аблічча камбіната. Цяпер гэта буйнейшае ільноперапрацоўчае прадпрыемства краіны, дзе працуе 52 384 прадзільныя верацёны, 1510 ткацкіх станкоў. Агульнагадавы аб'ём выпуску тканін складае звыш 85 мільёнаў квадратных метраў. Толькі за гады дзевятай пяцігодкі (1971-1975 г.г.) аршанскія тэкстыльшчыкі выпусцілі каля 400 мільёнаў квадратных метраў высакаякасных ільняных тканін. Гэтай тканінай можна было б некалькі разоў апаясаць зямны шар.

Прадукцыя аршанскіх тэкстыльшчыкаў карыстаецца шырокім попытам як у Савецкім Саюзе, так і за рубяжом. Яна накіроўваецца ў 600 адрасоў Савецкай краіны і многія зарубежныя краіны.

У вытворчасць камбіната пастаянна ўводзяцца лепшыя дасягненні навукі і тэхнікі, новае абсталяванне. У гэтым годзе, напрыклад, будзе ўстаноўлена 100 новых станкоў і машын, мадэрнізавана 450 адзінак дзейнічаючага абсталявання, механізаваны працаёмкія працэсы на 20 вытворчых участках. І гэта дазволіць павялічыць выпуск тканін, расшырыць іх асартымент.

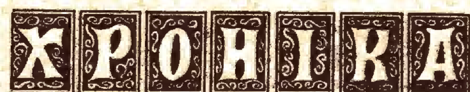
Вытворчыя справы калектыву непарыўна звязаны з жыццём, побытам і адпачынкам тэкстыльшчыкаў. Умовы жыцця рабочых і служачых на камбінаце паляпшаюцца з кожным годам. Для іх за апошнія гады пабудавана шмат новых кватэр і іншых неабходных культурна-бытавых аб'ектаў. Цяпер на пасёлку тэкстыльшчыкаў выраслі новыя шматпавярховыя дамы, Палац культуры, дзве агульнаадукацыйныя і адна музычная школы. Для аматараў спорту пабудаваны спартыўны комплекс. У яго ўваходзяць два стадыёны, спартыўныя залы, два плавальныя басейны — для дарослых і дзяцей. У пасёлку ёсць свая паліклініка з хірургічным, тэрапеўтычным, стаматалагічным і іншымі аддзяленнямі. Акрамя таго, на кожнай фабрыцы працуюць медыцынскія пункты, якія праводзяць вялікую прафілактычную работу, накіраваную на ахову рабочых і служачых ад розных захворванняў. І захворвае-масць сярод тэкстыльшчыкаў вельмі нізкая. Гэтаму ў значнай ступені садзейнічае аздараўляючы прафілакторый камбіната. У ім штомесяц папраўляюць сваё здароўе звыш ста чалавек. Многія тэкстыльшчыкі праводзяць свой водпуск у лепшых санаторыях і дамах адпачынку Савецкага Саюза і Беларусі.

Умацаванню здароўя дапамагае і спорт. Фізкультурай і спортам на камбінаце займаецца больш трох тысяч тэкстыльшчыкаў. Ёсць свае чэмпіёны і прызёры рэспублікі.

У Палацы культуры працуе шмат розных гурткоў мастацкай самадзейнасці, ёсць свой народны тэатр, які добра вядомы не толькі ў сваім калектыве, але і за яго межамі.

Для культурнага адпачынку рабочых і іх дзяцей камбінат штогод затрачвае вялікія сродкі — звыш 2 мільёнаў рублёў.

Генадзь Усцін
Фота В. Казлова

Нядаўна адбыліся сходы ў гуртках БГКТ у Шудзялаўскай гміне, на якіх абмяркоўваліся справы культурна-асветнай дзейнасці ў асенне-зімовым перыядзе.

■ У Піражках бэгэкатоўцы пастанавілі арганізаваць драматычны калектыў, які зоймецца падрыхтоўкай п'есы Сакрата Яновіча „Сынок“. Усе члены гэтага гуртка аплацілі членскія складчыны на бягучы год.

■ У Кнышэвічах рэактываваўся гурток БГКТ. У яго склад уваходзіць 16 членаў. У новае праўленне ўвайшлі: Юзэф Альшэўскі — старшыня, Яўгенія Чаховіч — сакратар, Галіна Чаховіч — скарбнік.

■ У Слоі ўдзельнікі сходу выступілі з прапановаю, каб разам з кнышэвіцкім гуртком БГКТ утварыць драматычны калектыў і прыступіць да агляду гэтых калектываў, які арганізоўвае кожны год ГП БГКТ.

■ 3 кастрычніка на сходзе гуртка БГКТ у Вярхлессі многа таксама гаварылася аб актывізацыі дзейнасці і аб павелічэнні арганізацыі. Гурток прыняў у рады БГКТ 6 новых членаў.

■ 4 і 5 кастрычніка ў Міхалове і Пяньках адбыліся пасяджэнні праўленняў гурткоў БГКТ, на якіх многа ўвагі было ўдзелена развіццю мастацкай самадзейнасці, а ў тым ліку ўдзелу сяброў у песенным конкурсе ГП БГКТ.

■ Вядомы жаночы харавы калектыў з Гарадка 3 кастрычніка даў два канцэрты ў Чаромсе.

М. Х.

Sobota 23.X. 6.00 RTV Szk. Śred. Mat. 6.30 Tech. Rol. Mech. rol. 9.40 Czyja wina — film fab. węg. 11.05 Dla szkół (kl. VIII) Geogr. Republika ZAIR. 13.45 Technikum Rolnicze: Fizyka. 14.25 Tech. Rol. Mech. rol. 14.55 Red. Szk. zap. 15.05 Pr. dnia. 15.10 5 pytań o NRD. 15.50 Dla dzieci. 16.25 Dziennik. 16.35 Obiektyw. 16.55 Cichy Don — film fab. radz. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Panna młoda w żałobie — film fab. fr.-wł. 22.30 Dziennik. 22.45 Pr. rozr. 23.55 Nie tylko piosenka.

Niedziela 24.X. 6.25 Tech. Rol. Fiz. 6.55 Mech. rol. 7.25 Kurs. Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr.. 8.35 Sport. 8.40 Sport dla wszyst. 8.55 Pr. dnia. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 11.00 Bitwa pod Hastings — film dok. fr. 12.00 Dziennik. 12.20 BANK 440: ŁOBEZ — SZTUM. 13.15 Między nami jaskiniowcami — film anim. 13.45 TV Teatr Lalek. 14.50 Magicy są wśród nas — film rozr. 15.20 Los. Duż. Lot. 15.35 BANK 440: ŁOBEZ — SZTUM. 15.55 Cichy Don — film fab. radz. — cz. II. 19.00 Wiecz. 19.30 Dziennik. 20.40 Bajka dla dor. 20.50 Austerlitz — film ser. ang. (Wojna i pokój). 21.40 Co kto lubi. 22.40 Sport.

Poniedziałek 25.X. 12.45 RTV Szk. Śred. J. pol. 13.25 Fiz. 13.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Lekt. Pegaza. 17.50 Siedemnaście mgnień wiosny — film ser. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Teatr TV: St. I. Witkiewicz — W małym dworku. 22.15 Gwiazdy Fest. Sopot 76. 22.45 Dziennik.

Wtorek 26.X. 6.00 RTV Szk. Śred. J. pol. 6.30 Fiz. 8.00 Austerlitz — film ser. ang. (Wojna i pokój). 10.00 Dla szkół (kl. II lic.) J. pol. A. Mickiewicz. Dziady. 11.05 (kl. III lic.) St. Wyspiański. Wesele. 12.00 (kl. IV lic) J. Szaniawski. Dwa teatry. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Chem. 16.00 Pr. dnia. 16.05 Na wielkim i mał. ekr. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Przyp. radz. 17.05 Studio Mł. 18.10 WOŁGOGRAD. 18.30 Loża. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Ojciec — film fab. fr. 22.05 Alicja Majewska zaprasza. 22.50 Dziennik.

Środa 27.X. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Chem. 10.00 Film fab. 12.00 Dla szkół (kl. VII—VIII) Wych. muz. Twórcy. 12.45 Tech. Rol. Upr. rośl. 13.20 Hod. zwierz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Los. Mał. Lot. 17.45 Godzina Marii Zientara Malewskiej. 18.35 W starym kinie. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Oko diabła — film fab. szw. 22.10 Sport. 23.00 Dziennik.

Czwartek 28.X. 6.00 Tech. Rol. Upr. rośl. 6.35 Hod. zwierz. 9.00 Dla szkół (kl. VIII i I lic.) Przysp. obr. Niebezpieczeństwo współcz. wojny. 9.30 Oko diabła — film fab. szw. 11.05 Dla szkół (kl. III lic.) J. pol. Inscenizacja teatr. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Mech. rol. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Przyp. radz. 17.05 Ekran z brat. 18.10 Desant. 18.30 Listy i polityka. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Ostatnia rola Bena Taylora — film kr. USA. 21.55 Pegaz. 22.40 Dziennik.

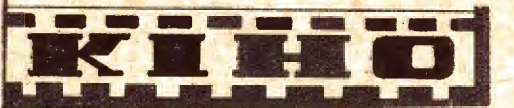
Piątek 29.X. 6.00 Tech. Rol. Mat. 6.35 Mech. rol. 10.00 Dla szkół (kl. VI) Geogr. Jak badamy pogodę. 10.30 Ostatnia rola Bena Taylora — film USA. 12.00 Decyzje piętnastolatków. 12.45 RTV Szk. Śred. Biolog. 13.20 Wskaz. met. 15.30 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Inf. Wyd. 17.45 Eureka. 18.30 X Y Z cz. II. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.40 Zezem — film TV — odc. 1. 21.00 Jeśli to miłość — film fab. radz. 22.35 Dziennik. 22.50 Serenady wieczorne.

Piątek 22.X — 8.15 Film fab. 12.10 Film dok. 17.25 Spektakl TV. 19.30 Konkurs młodych wykonawców. 20.40 Filmy anim. dla dor. Po zakończ. szachy (Mistrz. ZSRR).

Sobota 23.X — 10.35 Film fab. 12.00 Hokej. CSKA — Dynamo (Ryga). 16.20 W świecie zwierz. 17.20 Piosenka — 76. 17.45 Film fab. 19.30 Panorama film. 21.00 Koncert.

Niedziela 24.X — 11.30 Film fab. 13.50 Poezja R. Borodulina. 14.40 Film anim. 15.00 Klub film. 16.15 P. nożna. Torpedo — Szachtior. 17.45 Film fab. 19.30 Balet A. Pawłowa. 20.20 Filmy dok.

Białowieża Drogi chłopiec — radz. 26—27. Zawiłości uczuć — pol. 28—29. Nie oglądaj się teraz — wł. 30—31.

Czyże Iwan Kondarow — buł. Zdradzieckie gry miłosne — czes. 27—31.

Dubicze Cerkiewne Szerokiej drogi kochanie — pol. Przygoda na wagarach NRD 27—31.

Gródek Drogi chłopiec — radz. 30—31.

Michałowo Mniejszy szuka dużego — pol. 26—27. Nieuchwytny morderca wł. 28—29. Majestat — USA 30—31.

Mielnik Sędzia z Texasu — USA 27. Noc na Karlesteinie — czes. 30—31.

Milejczyce Kajtek i nowy braciszek — węg. Sandykan Nr 8 — jap. 26—31.

Narew Poszukiwany — poszukiwana — pol. 27—31.

Narewka Julka, Julia, Juleczka — NRD. Był sobie glina — fr. 27—31.

Nurzec Kasztany miłości — wł. 26—27. Obecność — buł. 28—29. Nieśmiertelni — rum. 30—31.

Orla Podróż — wł. Znikąd do nikąd — pol. 27—31.

Rajsk Ostatni wiosenny śnieg — wł. Przeznaczenie ma imię Kamila — czes. 27—31.

B.Z.Graf. Zam. 2427 F-4.

Быццам бы нанава нарадзіліся

Яшчэ месяцаў пару таму назад быў тут толькі лес і тая ж пясчаная дарога, што змейкай уецца між дрэў, дробячыся на ледзь прыкметныя сцяжынкі, якія вялі да скрытых у вечнай зелені хат. Гэтыя сцяжынкі былі адзіным спалучэннем з жыццём. Быццам бы па правадах, ішлі па іх розныя паведамленні і навіны, якія былі такімі ж вузкімі, як гэтыя сцяжынкі. Калі ў Старыне, што ў гміне Дубічы Царкоўныя, глядзелі тэлебачанне, слухалі радыё, жыхары хутароў Бобінка і Круглае (той жа гміны) спаглядалі ў агеньчык газоўкі і думалі: „Калі ж гэта і ў нашых сценах расплывецца электрычнае святло?“ І дачакаліся! Прымеркі рабіліся даўно, але ў сувязі з нязручным распалажэннем хат выкананне адкладалася. Патрабавала яно прадуманасці. І наступіў той доўтачаканы дзень, а быў ім 29 верасня бягучага года, які адчыніў дзверы ў зусім новы свет.

Калі мы наведалі Бобінку і Круглае другі раз, то над дарогай, што некалі адзінока вілася між дрэў, віселі ўжо, быццам бы павуцінне, электрычныя драты. І людзі былі, здавалася, трошкі іншымі. У вачах блішчэў нейкі радасны агеньчык. У кожнага жыхара паявіліся новыя планы. У хатах з'явіліся тэлевізары, радыё. Але тут справа не толькі ў тым, ці цямней ці ясней у хаце. Электрычнае святло — гэта магутны дапаможнік у гаспадарцы. План, згодна з якім праводзілі электрычнасць, сапраўды быў дакладна прадуманы. Ток не толькі даходзіць у хату, але і да гаспадарчых будынкаў, а апрача таго асвятляе яшчэ панадворак. Не трэба будзе ўжо ўпоцемку шукаць той ці іншай прылады або спяшацца з даеннем кароў. Намнога лягчэй будзе цяпер праца жыхароў вышэй адзначаных хутароў. Бо трэба сказаць, што апрача святла залажылі тут электрычную сілу, якая з'яўляецца падкладкай да забеспячэння рознымі машынамі. Яшчэ год-два, і хутары зменяцца да непазнання.

М. Шаховіч

Адказ да чагосьці абавязвае

У 43 (1026) нумары „Нівы“ за 26 кастрычніка 1975 года быў змешчаны фельетон „І зноў пад голым небам“, дзе гаварылася аб распачатай грамадскім чынам і не закончанай **прадпрыемствам „Лес“** (якое згодна з дагаворам узяло на сябе гэты абавязак) пабудове ў вёсцы Войнаўка магазіна на саламяныя вырабы, з якога заадно мелі карыстацца жыхары навакольных вёсак. Згодна з правілам, якога мы прытрымоўваемся, як і кожную крытычную публікацыю, мы і гэтую накіравалі ў тую ўстанову, якая не стрымала данага слова. У гэтым выпадку было Беластоцкае прадпрыемства лясной вытворчасці „Лес“ у Беластоку. Атрыманы і змешчаны 8 лютага 1976 г. у „Ніве“ адказ на нашу крытыку запаліў агеньчык надзеі і нам, і тым, якія з думкай аб будучай карысці ўнеслі ўклад у запачаткаванне пабудовы. А гаварылася ў гэтым адказе, што, разважыўшы ўсе цяжкасці, вырашылі, каб дарма не загінуў грамадскі труд, закончыць пабудову яшчэ ў першым паўгоддзі бягучага года. Але калі мы праязджалі праз Войнаўку ў канцы верасня (заўважце, што гэта ўжо трэці месяц другога паўгоддзя) і праз цікаўнасць кінулі вокам на гэтую пабудову, то там было ўсё папранейшаму. Тыя самыя разваліны, тыя самыя паабрываныя дошкі, а новага ані следу. А можа мы проста не разбіраемся ў сучасным афармленні... Але, беручы ўсё на просты розум, бадай, найхутчэй будзе так, што загіне і ўложаны труд, і распачатая пабудова. А шкада, што не ўмеюць людзі стрымоўваць данага слова. (мша)

Кожны неяк рыхтуецца да зімы і кожны гэта робіць па-свойму. Вось, прыкладна, карыстаючыя з прыпынку ў Пасынках вырашылі разабраць памяшканне для чакання. Усё на добрай дарозе. „Шчыра“, відаць, узялі да сэрца нашу крытыку. (мша)

Сустрэча ля братняй магілы

Братэрскія сувязі жыхароў Белавежскай гміны і Пружанскага раёна ўвайшлі ўжо ў традыцыю.

Сустрэча адбылася і ў апошнюю вераснёўскую нядзелю. На граніцы сустрэлі нас хлебам і соллю.

Пасля гэтага ля братняй магілы, якая знаходзіцца ў даўнейшай жвіроўні, адбыўся ўрачыста-жалобны мітынг.

— У гэтай магіле, — гаварыў адзін з ветэранаў апошняй вайны, — пахаваны прахі маіх таварышаў па супольнай барацьбе. Тут спачываюць удзельнікі лясной забастоўкі, якая праходзіла ў Белавежскай пушчы ў 1932 і 1933 гадах. Тут ляжаць таксама былыя вязні Картуз Бярозы.

Уважна гляджу на гэтага чалавека. Пасівелыя валасы, грудзі ў медалях, сярод якіх шмат польскіх медаляў і крыжоў, між іншым, Залаты Партызанскі Крыж.

Выступаючых з прамовамі ў гэты дзень было яшчэ многа. Польская мова перапляталася з рускай і беларускай. Гутарка ішла аб нашым цесным супрацоўніцтве ва ўсіх галінах жыцця, аб нашай непарушнай дружбе.

Маладзенькая камсамолка, сакратар райкома камсамола ў Пружанах Валя Кавалевіч расказала нам аб сардэчных сувязях моладзі Пружаншчыны з польскай моладдзю, асабліва з вучнямі ляснога тэхнікума ў Белавежы.

Словы аб дружбе, аб супрацоўніцтве змешваліся тут з адвечным шумам паднебных елак і сосен, пад кронамі якіх, у катлаване даўнейшай жвіроўні, прытулілася братняя магіла. Удзячныя рукі ўпрыгожылі яе помнікам і кветкамі. Ля гэтага помніка на ганаровай варце застылі „на смірна“ маладзенькія воіны, якія, на шчасце, вайну ўжо ведаюць толькі з расказаў бацькоў і дзядуляў, тут таксама на варце яшчэ малодшыя за воінаў пружанскія піянеры.

Час аднак, хаця ён лекар найлепшы, не вылечыў глыбокіх ран. Вось да магілы са свечкай у руках набліжаецца 90-гадовая бабулька з Белавежы. Яна тут страціла мужа. Для яе бяда і гора ды яе асабістая трагедыя аджывае свежым болем. Слёзы і плач многім тут сціскаюць горла.

Хлеб-соль ад беларускіх сяброў з удзячнасцю прыняў I сакратар гміннага камітэта партыі ў Белавежы Пётр Тарасэвіч.

Вольга Пяскур і яе дачка Зіна, якія працуюць у саўгасе імя Дзімітрава, расказваюць мне пра трагедыю іх сям'і. Бацьку Вольгі арыштавалі гітлераўцы ў жніўні 1941 года і замучылі ў Белавежы, яе маці на два гады пазней гітлераўцы забілі ў вёсцы Вілюкі за Белавежай. Іх родную вёску спалілі. Дзве сястры і брат асталіся на ласцы людзей. Вандравалі ад хаты да хаты. Брат і адна сястра жывуць цяпер у Бельску, другая сястра завандравала аж у Яленюю Гуру. Усім ім — і ў Польшчы, і тым, што асталіся на Беларусі, — жывецца цяпер выдатна. Вось сын Вольгі — Пяскур Пётр — працуе электразваршчыкам у Брэсце і зарабляе ў сярэднім 300 рублёў у месяц.

Такіх сяброўскіх сустрэч і гутарак у гэты дзень было многа, бо граніца, якая праходзіць у Белавежскай пушчы, болей нас яднае, чымсьці раздзяляе.

Сардэчныя прывітанні прадстаўнікоў Белавежскай гміны і Пружанскага раёна.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

„Літаратура і Мастацтва“ пра Алеся Барскага і Віктара Шведа

У мінскім тыднёвіку „Літаратура і Мастацтва“ за 1 кастрычніка г.г., прысвечаным Дням польскай літаратуры, з'явіліся рэцэнзіі паэтычных кніжак Алеся Барскага і Віктара Шведа, выдадзеных нядаўна ў Мінску.

У рэцэнзіі на „Мой бераг“ Барскага („Іду да Белавежскай пушчы“) Ул. Казбярук піша: „...у яго вершах мы знаходзім свежыя мастацкія вобразы, дбайныя адносіны да мовы, цікавыя жыццёвыя назіранні — усё тое, чым вабіць сапраўдная паэзія. Галоўнае — ёсць у яго заўсёды думка і пачуццё, вартыя ўвасаблення ў мастацкіх вобразах.

Умее Алесь Барскі некалькімі штрыхамі стварыць паэтычны малюнак з'явы і перадаць яе зменлівасць, яе прыгажосць...“

Зрабіўшы агляд усёй творчасці нашага паэта, рэцэнзент сцвярджае: „У паэзіі А. Барскага ўвасобіліся найбольш характэрныя рысы і асаблівасці самабытнай творчасці пісьменнікаў Беласточчыны. Цесная сувязь з роднай глебай, з жыццём усёй народнай Польшчы — надзейная крыніца іх поспехаў і здзяйсненняў“.

У сваю чаргу Святлана Хорсун, ацэньваючы „Дружбу“ Віктара Шведа, піша:

„Паэтычныя здабыткі беластоцкага паэта Віктара Шведа добра знаёмы нашаму даросламу чытачу, а вось з вершамі для дзяцей ён выступае ўпершыню.

У першых жа вершах, змешчаных у зборніку, прыемна ўражвае цёплая пранікнёнасць і ўвага аўтара да сваіх маленькіх герояў. Нельга не адчуць яго імкнення зразумець дзіцячую псіхалогію, неяк па-свойму занатаваць непасрэдныя і цікавыя — менавіта дзіцячыя! — выпадкі з жыцця.

Большасць вершаў зборніка раскрывае непасрэднае і светлае дзіцячае здзіўленне кожнай сустрэчай з жыццём, з прыродай...

...Але маленькія героі, якія жывуць у гэтым зборнічку, не толькі пытаюць, цікавяцца незразумелым, але і самі імкнуцца самастойна асэнсаваць яго...

...Што ні верш, — то новы герой, новыя падзеі, іншая настраёвасць. В. Швед піша па-майстэрску, не перагружаючы фразу — ён імкнецца будаваць яе ў лёгкадаступнай і займальнай форме“.

ВЫРАБЫ З КРЫНАК

У Крынках, як рэдка дзе, „мяккая“ вада. Гэтая „мяккасць“ вады прывяла да таго, што ў Крынках з даўных-даўна вырабляюцца скуры.

Пасля вызвалення таксама было вырашана выкарыстоўваць крынкаўскую ваду для гарбарскіх вырабаў. Адбудавалі гарбарню. Амаль 100 чалавек прыступіла да традыцыйнай тут гарбарскай прадукцыі. У Крынкі зноў сталі прывозіць сыравіну і вывозіць вырабы са скур. І зноў Крынкі сталі вядомыя ў нашай краіне гарбарскай прамысловасцю.

Ад 1966 года датуецца новы перыяд гэтага прадпрыемства. Распачалася далейшая разбудова і мадэрнізацыя гарбарні. На гэта прызначана было 52 мільёны злотых. Праўда, доўга цягнулася разбудова і аднаўленне, аж да 1972 года, але ўрэшце даведзена было ўсё да канца. Пабудаваны быў новы цэх, а да старога дабудаваны яшчэ адзін паверх. Пабудавана была таксама катлоўня і ачышчальня сцёкаў. Гарбарня стала сярэдняй па велічыне прадукцыі ў нашай краіне. Дзённая замочка скур узрасла з двух тон да 6,5 тон. На работу было прынята яшчэ 100 чалавек.

Дзякуючы добрай рабочай атмасферы на прадпрыемстве, належна развіваўся рацыяналізатарскі рух. Цяпер заквашаныя скуры не ляжалі, як раней, 7 дзён, а ўсяго 6 гадзін. Такім чынам, можна было адначасова і паменшыць памяшканне мокрага цэха, і павялічыць замочку скур да 9,5 тон. А на выгаспадараваным месцы дазволіла гэта паставіць дадатковыя бубны — гарбарскія машыны. А гарбарскія машыны ў Крынках самай навейшай тэхнікі. На іх можна вырабляць тавары самай высокай якасці, не толькі на абутак, але таксама на адзенне са скуры.

Цяпер таксама праводзіцца мадэрнізацыя. Ідзе падрыхтоўка да таго, каб пачынаючы ад 1977 года дзённую замочку скур павялічыць да 15 тон. Усё гэта патрабуе ад фабрычнага калектыву самаахвярнасці, а ад кіраўніка — інжынера Яўгена Носка яшчэ большай арганізатарскай дзейнасці.

Гадавая вартасць прадукцыі крынкаўскай гарбарні ў бягучым годзе — 190 млн. зл.

Але не толькі прадукцыяй займаецца кіраўніцтва гарбарні. Займаецца таксама арганізацыяй збыту сваёй прадукцыі. Яўген Носка ездзіць на так званыя „гелды“, дзе спатыкаюцца прадстаўнікі гарбарскай і абутковай прамысловасці, якія выбіраюць патрэбны сабе матэрыял і падпісваюць дагаворы ў гэтай справе. І тут неабходна дастасоўвацца да вымогаў прадстаўнікоў абутковай прамысловасці, да моды на тыя ці іншыя вырабы. Крынкаўская гарбарня паспявае за модаю. Калі гэта трэба, хутка змяняе асартымент прадукцыі.

М. Хмялеўскі

АД РОДНЫХ НІЎ

ХУТАРЫ

Ужо прышоў да нашых вёсак
на работу лепшы час,
німа вузенькіх палосак,
хутары цяпер у нас.

Мы на іх гаспадаруем,
ужо будзе пяты рок,
гарэм, сеем, бараную
і ўздоўж і ўпапярок.

Цяпер нам лягчэй рабіці,
і расце усё ляпей,
адно толькі стала жыці,
скажу вам, крыху смутней.

Калісь то усе рабілі
ад сябе непадалёк,
і пад ліпу ўсе хадзілі
адпачыці у цянёк.

Аб калісьнім гаварылі,
як дзяды нашы жылі.
Пасядзелі, пакурылі,
вады сцюдзёнай папілі.

Цяпер адзін з гары едзе,
Другі робіт за гарой...
Мала нашыя суседзі
спатыкаюцца з сабой.

Фёдар Хлябіч,
Рыбакі

(Працяг са стар. 1)

З любоўю да роднага

роднае — тады і вынікі будуць добрыя. Праз некалькі год арганізацыйны ўзровень нашай школы панізіцца, старэйшыя вучні будуць ездзіць у зборную гмінную школу ў Нарве. Неабходна, каб у ёй было ўвесь час і ва ўсіх класах, ад другога пачаўшы, навучанне роднай беларускай мове. Проста нам, настаўнікам, вельмі хочацца, каб веды і выхаваўчыя каштоўнасці, якія мы даем вучням у пачатковых класах на ўроках беларускай мовы, дарма не запрапасціліся, каб яны далей паглыбляліся і пашыраліся.

А вынікі працы школы ў Янове даволі вялікія. Многія яе выпускнікі паспяхова закончылі сярэднія школы ў Бельску, Гайнаўцы, Беластоку, а потым шэраг з іх атрымалі вышэйшую адукацыю і занялі пачэснае месца ў жыцці нашай краіны. Вось і цяпер выхаванкі гэтай школы вучацца ў сярэдніх школах, між іншым, у Гайнаўскім беларускім ліцэі — Галіна Пучко і Людміла Селівонюк, а ў Бельскім беларускім ліцэі — Оля і Ірэна Назарук. Усім ім любоў да працы, пашану да людзей і жаданне несці светлае высакароднае прывіла, разам са сваімі калегамі-настаўнікамі, і пані Валянціна Назарук.

Мікалай Гайдук

Фота аўтара

(Працяг са стар. 1)

Спакойная восень дзядзькі Язэпа

Супраслі, мяблю там прадукуе. Завялі яны свае сем'і, маюць уласныя кватэры. Заеду туды да іх, пагляджу і аж душа радуецца. Чысціня, прытульна, парадак. Нават у нашага пана Яцыноўскага, які ў даваенны час гаспадарыў тут у Янцэвічах, не прыходзілася бачыць такога багацця, як цяпер у маіх дзяцей...

— Дык што ж, вы самі асталіся на гаспадарцы?

— Няма ўжо ў мяне гаспадаркі. Здаў яе за рэнту. Дзякуй богу і нашаму жонду, што выручае нас, старых, ад гэтай уласнасці. За мае гектары далі мне 1750 зл. у месяц і гэтага поўнасцю нам хапае. Яшчэ і астанецца на нейкую чорную гадзіну. Хлеб амаль кожны дзень свежы прывозяць у краму. Тут жа і сыр, і смятана, і рыба, і кансервы якія хочаш. Усё гатовенькае, толькі бяры і еш на здароўе. Пойдзе жонка ў краму, накупляе хлеба і булак, сыра ў смятане накрышыць, ды да тэлевізара. Калі не спадабаецца мясцовая праграма, пераключаем на Брэст, а там песенькі, брат, па душы... А то бяру кошык — і за грыбамі. Ціха ў лесе, спакойна, птушкі спяваюць, паветра здаровае, аж самаму спяваць хочацца, але трэба ціха быць, бо грыбочкі перапалохаюцца і пад густымі ядлоўцамі пахаваюцца...

Доўга яшчэ і красамоўна расказваў дзядзька Язэп пра спакойную восень свайго жыцця, а закончыў ён так:

— Толькі народ наш, хрэн яму ў вока, не разумее таго дабра, якога ён цяпер дачакаўся. Людзі ўжо забыліся, як хлеба, звычайнага чорнага хлеба не хапала ім да абеду, не памятаюць таго часу, калі мы ў жніво адным ледзь халадніком страўнік запаўнялі... Цяпер кожны перабірае, усяго яму мала... А гэта няпраўда, бо ў сапраўднасці, як у гэтай песні беларускай, жыць стала нам хораша...

Віктар Рудчык

А. Леўчук. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Лепш даязджаючым

Усе тыя, каму даводзілася карыстацца з аўтобусаў, што адпраўляліся з Гайнаўкі, дасканала ведаюць, якія былі даезды года паўтара таму назад. Вось гляньце самі! Яшчэ ў мінулым годзе быў толькі знак ПКС-у ля шкляннага даху, ды людзі, якія, захіляючыся ад дажджу, з надзеяй у вачах выглядалі аўтобуса. А той або прыязджаў, або і не. Бо хто ж меў гэтага дапільноўваць, калі тут нават білетнай касы не было? Зараз зусім інакш. Змена наступіла ўжо дзесьці пад канец кастрычніка мінулага года. Менавіта тады гарадскія ўлады выгаспадарылі памяшканне і адвялі пад вакзал ПКС-у, кіраўніком якога быў назначаны Аляксандр Леўчук. Усё павярнулася на зусім іншую дарогу. Ужо вясной пляц, дзе знаходзяцца аўтобусныя стаянкі, цалкавіта змяніў свой выгляд. Зазеленелі газоны, засмяяліся першыя кветкі. Але не гэта пакуль што самае важнае. Найважнейшае — Гайнаўка мае свой вакзал. Нястрашныя цяпер ні дождж, ні вецер. Ёсць жа зала для чакання, дзе адначасова памяшчаюцца білетныя касы, якія працуюць на дзве змены. Купіў білецік — і чакай у цяпле, пакуль кіраўнік або яго намесніца Крыстына Навіцкая не перададуць праз мікрафон, што да той і той стаянкі падыходзіць той ці іншы аўтобус. А калі нехта выбіраецца ў далёкае падарожжа, з дапамогай прыходзіць інфармацыя, якая памяшчаецца таксама ў зале для чакання. Задбалі таксама і пра шафёраў ды кандуктараў. Не сядзець жа ім цэлы дзень у аўтобусе! Кожны чалавек патрабуе адпачынку. Дзеля гэтага адвялі цэлы пакой. Можна тут пасядзець, выпіць чай, пачытаць прэсу. Ну, але не прыходзяць жа сюды людзі толькі дзеля адпачынку. Як жа выглядаюць справы курсавання аўтобусаў? Гайнаўскі вакзал запэўнівае 75 курсаў у дзень у розных напрамках. Найбольшая колькасць прыпадае на курс Гайнаўка-Беласток.

— Ці часта здараецца, што аўтобус не адыходзіць? — звяртаемся да кіраўніка Аляксандра Леўчука.

— Нельга сказаць, што ніколі, бо машына, як чалавек — невядома, што і калі можа здарыцца. Але няма ніякага параўнання з мінулым.

Сапраўды! Калісьці найменшы адвінчаны вінцік быў прычынай, каб не выязджаць. Цяпер інакш. Кіраўнік адначасова з'яўляецца і механікам. Так што праверка на месцы. Аднак, як сказалі, гайнаўскі ПКС існуе ўсяго толькі год і напэўна тое, што ёсць, не дае яшчэ поўнага задавальнення і ў сувязі з гэтым ёсць нейкія планы на будучыню. Якія ж яны? Перш за ўсё плануюць палепшыць стаянкі аўтобусаў. Утрамбаваць грунт. Гэта ўсё мае быць асветлена. Наступная рэч — павялічыць колькасць курсаў аўтобусаў. У вялікай ступені прыкладаюцца да гэтага гарадскія ўлады. Думаем, што ўсё будзе добра. Аб гэтым ужо гаворыць пачатак.

М. Шаховіч

Ці Вы ўжо выпісалі „НІВУ" на 1977 год?

Дарагія чытачы, калі Вы яшчэ не выпісалі свой часопіс на 1977 год, зрабіце гэта неадкладна. Прыпамінаем, „Ніву" можна выпісаць у пісьманосца, на пошце і ў „Руху". Калі маеце нейкія цяжкасці з выпіскай на месцы (здараюцца такія выпадкі па-за Беласточчынай), дасылайце грошы чэкам на рахунак

RSW „Prasa—Książka—Ruch" I Oddział Rejonowy w Białymstoku, ul. Kopernika 93, nr konta 5018-1094 NBP I Oddział Białystok.

Цана падпіскі: на квартал 7,20 зл; на паўгода — 14,40 зл; на год — 28,80 зл.

Можна таксама „Ніву" выпісаць знаёмым за мяжу. Такую падпіску прымае

RSW „Prasa—Książka—Ruch" Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa konto PKO nr 1531-71.

Цана падпіскі за граніцу вышэйшая за краёвую на 50%.

Дзякуем!

ЯГО ДОМ

Праязджаеш праз Свідзілаўку, што ў Крынскай гміне, і кожнаму кідаецца ў вочы прыгожы ашалёваны і памаляваны дом. У вокнах відаць у вазончыках кветкі, якія пры суседніх белых аканіцах выглядаюць вельмі эфектна. Пакрыты дом бетоннай дахоўкай, якая амаль белая. А на даху паложана акуратная драбіна, па якой лёгка дабірацца да коміна. Пры доме на высокім шасце стаіць тэлевізійная антэна. Акуратны плот ад вуліцы, а на панадворку парадак.

Жыве ў гэтым найпрыгажэйшым доме на гэтай вуліцы Свідзілаўкі Анатоль Зелянкевіч. Спецыяліст ён па праводцы тэлефонаў і „точак". Яму прызначаны дзве гміны — Крынская і Шудзялаўская (у склад якой цяпер уваходзіць і былая Бабіцкая гміна). Працуе ён ва ўстанове сувязі ўжо 20 год. За гэты час многа тэлефонных і радыёфанічных слупоў давялося яму абсталяваць правадамі тэлефонаў і радыёточак.

М. Х.

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

„Белавежская страла"

Параўнальна малады алімпійскі від спорту — стральба з лука атрымлівае ў Беларусі ўсё больш шырокае распаўсюджанне.

У рэспубліцы рэгулярна праводзяць чэмпіянаты і першынства сярод моладзі і дарослых, турнір у Мозыры „Палеская страла", міжнародныя спаборніцтвы ў Гродна. Традыцыйны стаў і турнір у Брэсце на Кубак абласнога савета прафсаюзаў, які атрымаў у гэтым годзе новую назву — „Белавежская страла".

Сорак сем удзельнікаў з Ферганы, Мінска, Гродна, Мозыра і Брэста асПрэчвалі асабістае і каманднае першынства.

У камандным заліку памятны прыз заваявала каманда чырвонасцяжцаў Мінскай вобласці.

Беларуская літаратура — Аляксанар Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

АЛЬБЕРТ ПАЎЛОВІЧ — ЧАСТКА XVII

Гумарыстычная плынь. Сацыяльныя адносіны. Як мы ўжо сказалі, у вершах „Нейтралітэт" і „Шчодрая ахвяра" паказаны адносіны паміж сялянамі і чыноўніцкай інтэлігенцыяй.

Верш „Нейтралітэт" быў напісаны, бадай, у перыяд першай сусветнай вайны. Твор гэты пачынаецца сур'ёзнай і, здавалася б, не абяцаючай камічных камплікацый сцэнай. Натоўп сялян накіроўваецца ў хату пісара. Сяляне нясуць купленыя ў мястэчку газеты. Просяць пісара прачытаць, што ў іх напісана, бо самі непісьменныя і чытаць не ўмеюць. Сялян цікавяць перш за ўсё ваенныя падзеі. Хочуць яны ведаць, якую пазіцыю займаюць паасобныя дзяржавы.

Ва ўсім сказаным няма, зразумела, нічога гумарыстычнага. Камізм пачынае праяўляцца ў тым месцы, дзе сяляне пачынаюць інтэрпрэтаваць некаторыя незразумелыя для іх тэрміны. І так, панядзе генеральная бітва адзін з сялян тлумачыць як бітву генералаў. Паводле яго ў часе генеральнай бітвы салдаты змогуць сабе спакойна пасядзець.

Нарастанне камічнай атмасферы праяўляецца і там, дзе паэт рысуе паводзіны заслуханых у пісарава чытанне сялян. З верша даведваемся, што сяляне так моцна заслухаліся, што аж раззявіліся ў іх раты і высалапіліся языкі.

З кульмінацыяй камізму маем дачыненне пры тлумачэнні слова нейтралітэт. Калі пісар гаворыць, што Румынія будзе трымаць нейтралітэт, сяляне пачынаюць адзін праз другога дапытвацца, што гэта за нейтралітэт. Сабраным здаецца, што гэта нейкі народ. Сялянам цікава, як гэта невядомы ім народ, званы нейтралітэтам, паводзіць сябе ў вайне, якая яго рэлігія, ці ён выпадкова не горшы, чым самі немцы.

У вершы смешны не толькі пытанні сялян аб нейтралітэце, але таксама тлумачэнне нейтралітэту пісарам. Пісар прыбягае да прыкладу поўнасцю даступнага сялянскім уяўленням і разумовым здольнасцям. Гаворыць ёй аб трох асобах, накрытых у пуні адной прасцінай. Калі зробіцца холадна, асобы, якія ляжаць на баках, пачнуць сцягваць прасціну на сябе. Асоба, якая ляжыць пасярэдзіне, не зацікаўлена гэтым змаганнем за прасціну, бо незалежна ад таго, хто з ляжачых збоку перацягне прасціну, то ёй і так будзе цёпла. Пісар канчае сваё выказванне наступнымі вывадамі:

А мне дык цёпла пасяродку, —
Абоім тут я вам сусед.
І не валтужуся. Вось гэта знача,
Што я дзяржу нейтралітэт.

Не менш цікавы таксама верш „Шчодрая ахвяра". Твор зноў датычыць грамадскіх спраў і ў пачатку не знаходзім у ім фактаў, якія прадказвалі б камічныя камплікацыі. Па сутнасці ўвесь верш утрыманы ў сур'ёзным настроі і толькі апошнія два радкі насычаны настроем гумарыстычнай развязкі. Твор „Шчодрая ахвяра" — гэта вершаванае апавяданне аб прыездзе ў вёску земскага начальніка, які прыбыў з намерам арганізаваць сялянскую школу.

І аб'яўляе: — З міністэрства
Прыйшоў загад, каб і ў вас
Адкрыцьме школу, калі будзе
На сходзе дадзены саглас
І складку даць хто colькі можа...
Асвета — шчасце для дзяцей,
Дык вось хутчэй пагаманіце,
Каб справу вырашыць барзджэй.

Сяляне сур'ёзна адносяцца да прапановы і адзінагалосна пастанаўляюць арганізаваць школу. Прыходзяць яны да вываду, што трэба было б сабраць на гэту мэту пяць тысяч рублёў. Калі паўторна паяўляецца сярод іх земскі начальнік, сяляне заяўляюць, што згодны арганізаваць школу, што дадуць на яе пяцьсот рублёў, а за рэшту грошай адсядзяць у астрозе.

Мы ўсе сагласны мецьме школу,
Чаму ж не жыць, як і суседзям.
Гатоўкі ёсць пяцьсот, а рэшту
Мы ўсе з ахвотаю адседзім.

Вось у гэтым „з ахвотаю адседзім" і заключаецца камічная развязка верша.

7 БРАШУР АБ БЕЛАВЕЖЫ

Расце лік кніжак аб Белавежы. Вось нядаўна выдавецтва „Ураджай“ выпусціла на рускай мове навукова-папулярную серыю „Белавежская пушча“, у склад якой уваходзіць 7 брашур. Напісалі іх навуковыя працаўнікі Запаведна-паляўнічай гаспадаркі „Белавежская пушча“.

Першая брашура — гэта „Музей прыроды“. Мае яна характар даведніка. Аўтары — Сцяпан Качаноўскі і Уладзімір Дацкевіч знаёмяць чытача з экспанатамі музея пушчы, якія размешчаны ў мясцовасці Каменюкі. Тэкст дапаўняюць удалыя здымкі заслужанага працаўніка культуры БССР М. Ананіна, а таксама шматлікія малюнкі, прадстаўляючыя звяроў.

Так здарылася, што гісторыя пушчы неразлучна сплятаецца з гісторыяй зуброў. І таму другую брашуру аўтары С. Качаноўскі і Людміла Корачкіна назвалі проста „Гісторыя. Зубры“. Падкрэсліць трэба ў ёй старонкі (вельмі цікавыя), прысвечаныя вобразу жыцця караля пушчы. Нічога дзіўнага! Л. Корачкіна з'яўляецца ў беларускай часты пушчы галоўным зубраведам, зубра ведае, як сваіх пяць пальцаў, і што галоўнае, умее пра яго захапляюча напісаць. Чытач можа даведацца нават пра такія дробязі, як выглядаюць вочы гэтага пушчанскага ўладара ў момант, калі яго раззлаваць, а як — калі ён зусім спакойны.

Зараз у белавежскіх нетрах жывуць 53 віды млекакормячых. Іх характарыстыку дае ў брашуры „Звярына“ У. Дацкевіч. Тэкст просты, ды і цікавы. Відаць зараз жа, што аўтар многа гадоў назіраў жыхароў нашай жамчужыны. Ужо ў некалькіх сказах зможа сказаць столькі аб даным відзе, колькі не скажа на цэлай старонцы нехта іншы.

Падобнымі прыкметамі адзначаецца наступная брашура У. Дацкевіча „Птахі“. Цяжка апісаць у невялічкай кніжачцы 212 відаў птушак, жывучых у пушчы, таму аўтар цікавейшых ці рэдкіх, а каштоўных птушак прадстаўляе шырэй, астатнія ж карацей, але ўсё чытаецца адным духам.

Калі напомніць, што ў нетрах Белавежы налічваецца каля 8.500 відаў насякомых, не цяжка ўявіць сабе, перад якой цяжкасцю стаяла Наталія Дзьячэнка — аўтар брашуры „Насякомыя“. Ды яна справілася з заданнем паспяхова. У свет гэтых захапляючых істотаў уводзіць чытачоў лёгка, з дозай гумару. Тэкст роіцца ад разынак, якія наближаюць энтамалогію ўсім, хто да гэтай пары ёй не цікавіўся.

Лес без грыбоў? Гэтага нідзе не бывае, нават у маленькім пералеску знойдзецца якісьці грыбок. А што гаварыць, калі ўспомніць аб пушчы. Дзе іх больш, як не тут? Павел Міхалевіч многа гадоў займаецца даследаваннем грыбоў, нічога дзіўнага, што менавіта ён напісаў брашуру „Грыбы“, у якой многа месца прысвяціў родам невядомым і паразітавым, пра якіх мы наогул мала ведаем. Тэкст дапаўняюць 6 табліц з малюнкамі розных відаў, паяўляючыхся ў розныя перыяды года.

Апошняя брашура — гэта „Лясы“, напісаная Аляксандрам Стралковым. Аўтар апавядае ў ёй аб родах лясоў, дрэвах-гігантах, рэдкіх і рэліктавых раслінах.

Цэлая серыя багата ілюстравана. Варта падкрэсліць графічную апрацоўку брашур аўтарства Ю. Цюрына. Дасканала ўводзіць яна чытача ў тэмы пасобных томікаў, выдадзеных у злучаным тыражы 360 тыс. Думаю, што серыя „Белавежская пушча“ дасць сваім набыўцам вялікую карысць, значна паглыбляючы іх веды аб жыцці, гісторыі і прыгажосці нашай жамчужыны.

Пётр Байко

Ці ведаеце, што...

...у нашай дзяржаве ў 1985 годзе будзе каля 40 мільёнаў жыхароў, у тым ліку звыш 5,5 млн. чалавек ва ўзросце шасцідзесяці і больш гадоў. Лік людзей ва ўзросце васьмідзесяці гадоў узрасце да паўмільёна.

...у нашай краіне працуе 120 тысяч медсясцёр.

...Таварыства прыяцеляў дзяцей (ТПД) у Польшчы налічвае каля аднаго мільёна членаў, згуртаваных у 23 000 гуртkoў. (ця)

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Тадэуш Дэя працуе на малачарскім прадпрыемстве ў Міхалове ад пачатку яго існавання. Ён — адзін з лепшых, дысцыплінаваных і сумленных работнікаў гэтага прадпрыемства.

Фота Я. Цялушэцкага

Ф·А·

Allegretto

Па са-доч-к...

це-раз род-н...

Па садочку хожу,
коня ў руках вожу
цераз родну маму
ніжанаты хожу.
Цераз родну маму
ніжанаты хожу.
А я маму перэпрошу,
а я маму перэпрошу,
а сваю Марысю
дадому запрошу.
А сваю Марысю
дадому запрошу.
Прывёз я Марысю
стала ў куточку:
— Прымі, прымі, ма
за родную дочку.
— Прымі, прымі, мама,
за родную дочку.

меў я ўсю надзею.
На цябе, Марысю,
меў я ўсю надзею.

Ад Зоф'і Скепка, 1943 года нараджэння, вёска Баб'я Гара гм. Нараўка, запісаў у ліпені 1976 г. М. Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі — Людмілы Панько.

АБЕД у НАРВЕ

Не так даўно спыніўся я ў Нарве, каб крыху падсілкавацца ў тутэйшым рэстаране. Чакаючы афіцыянтку, пачаў я вывучаць прапанаваныя стравы. Найперш даведаўся, што рэстаран ад 1 да 5 гадзіны пасля абеду прапануе сваім гасцям на дзесяць працэнтаў таннейшыя фірмавыя абеды. Інфармацыя прыемная, завастраючая апетыт, бо хто ж з нас, смяротных, не спакусіцца на тое, каб добра і танна пад'есці.

✲

Рэстаран „Над Нарвай“ вельмі ўмоўна падзелены на дзве часткі: там, дзе п'юць гарэлку і замацоўваюць яе півам, і там, дзе запраўляюцца адным толькі півам. Афіцыйна гэты падзел называецца так: „зала безалкагольная“ і „зала алкагольная“.

Пакуль прыйшла афіцыянтка, я выслухаў вельмі гучныя нараканні нейкага заслюненага тыпа, які кляваў носам у стол, застаўлены цэлым арсеналам пустых бутэлек ад піва і безупынку паўтараў, дзе ён мае нейкага там кіраўніка і што гэты кіраўнік можа яму насыпаць на вядомае месца.

✲

Урэшце лянівым крокам з'явілася афіцыянтка. Узіраючыся ў штосьці цікавае, што знаходзілася высока над маёй галавой, яна буркнула:

— Слухаю.

— Хацеў бы заказаць суп **„Бограч“**.

— Няма.

— Гэта ж ваша спецыяльнасць.

— Няма.

— То ж цяпер ледзь чацвёртая гадзіна пасля абеду.

— Заказваеце што ці не? — катэгарычна заявіла афіцыянтка, глянуўшы ўрэшце на мяне, каб пераканацца, што за тып завітаў у іх рэстаран і не патрабуе ані піва, ані гарэлкі, а толькі ўчапіўся да супу, які мае быць спецыяльным блюдам іх ГС-аўскага рэстарана.

— Дык дайце мне гарохавага супу і схабовую катлету, — папрасіў я.

— Няма.

— Дык калі ласка курыны булён і вараную курыцу з бульбай.

— Няма.

Адкінуў я спісак страў, якія сваім гасцям прапануе рэстаран „Над Нарвай“, і бездапаможна паглядзеў на афіцыянтку.

— Ці заказваеце што? — прабурчэла яна.

— А што ж магу заказаць?

— Прапаную на першае блюда кіслае малако, а на другое папулярны бігас або мясныя піражкі. Запіць гэта можна мандарынкай або півам.

✲

Што ж было мне рабіць, калі кішкі марша igралі. Кіслае малако напаміналa сыроватку з мінулага тыдня, бульба, якую афіцыянтка падала да гэтага малака, была зусім адубянелай, быццам пазаўчарашняй, мясныя піражкі сваёй устойлівасцю напаміналі засушаныя галкі. Адно піва, якога я не люблю, было тут быццам нармальнае.

Калі я змагаўся з гэтым абедам, афіцыянтка здалёк спазірала на нетыповага госця, і здалося мне, што яна неяк думае пра мяне:

— Еш, каб ты ўдавіўся, а калі не з'ясі, дык і так свінням аддамо.

✲

Захацелася мне пагутарыць з кіраўніцтвам гэтага рэстарана. На жаль, кіраўнічка **Аліна Бельская** паехала ўжо дамоў, а шэф па кухні **Аля Кур'яновіч** аказалася раптам вельмі занятая і не ўпаўнаважанай для гутарак з цікавымі госцьмі.

✲

Калі я канчаў гэты „абед“, пры суседнім століку ў безалкагольным адсеку расселіся дзве размаляваныя прыгажуні з трыма сваімі сябрамі. Закурылі, зашчабяталі, і адразу стала весела ў рэстаране. Тут жа з'явілася пры іх павесялеўшая афіцыянтка.

— Ну, на пачатак — па два піва на галаву, — загадаў адзін з доўгавалосых юнакоў.

Афіцыянтка тут жа прынесла заказанае „блюда“. А я падумаў:

— Дзе ж ты тут пхаешся са сваім адмысловым абедам. Ганяй хутчэй дамоў!

Дамоў, на жаль, было яшчэ далёка, ды і службовыя абавязкі спынілі мяне ў навакольных вёсках. Карысць ад абеду ў рэстаране „Над Нарвай“ была такая, што я пасля яго вымушаны быў шмат хутчэй бегаць па вясковых загуменнях.

М. Нурэцкі

ЦІКАВАЯ ЗНАХОДКА

Няма, бадай, дня, каб зямля не выяўляла нам сваіх штораз то новых таямніц. Вось нядаўна Мікалай Бушко з Белавежы, аручы сваё поле ва ўрочышчы „Шырокае“, выараў нейкі цікавы каменьчык. Калі падняў яго з зямлі і абцёр з пяску, паказаўся крамянёвы тапорчык. Такія тапорчыкі выраблялі ў эпосе неаліту, г.зн. 4 000 — 1700 гады да нашай эры. Гэтага тыпу знаходкі на тэрыторыі Белавежскай пушчы і наваколля не навіна, ды на самай Белавежскай паляне здарылася гэта толькі цяпер.

Падаем размеры тапорчыка. Даўжыня — 12 см, шырыня — 5 см, таўшчыня — 4 см, вага 45 дкг, дыяметр дзіркі — 2,3 см.

Дзеля дакладнасці трэба сказаць, што гэта не першая (спадзяемся, што і не апошняя) знаходка Мікалая Бушко. Некалькі гадоў назад знайшоў ён ва ўрочышчы „Пажары“ шкляны пацёрык, датаваны даўнімі часамі, аб якім гаворыцца нават у манаграфіі археалагічных прац і знаходак на тэрыторыі Белавежскай пушчы.

М. Бушко з'яўляецца шматгадовым працаўніком Белавежскага дзяржаўнага парку. Славіцца як чучальнік лясной звярыны.

На здымку Мікалай Бушко дэманструе знойдзены на сваім полі неалітны тапорчык.

Тэкст і фота **П. Байко**

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

КРАКАДЗІЛЫ... ПАД РЫМАМ

Паказаная нядаўна па італьянскаму тэлебачанню серыя фільмаў аб прыгодах Тарзана зноў прынесла тут папулярнасць гэтаму паўзабытаму кінагерою. Мясцовыя газеты выказваюць меркаванне, што іменна кадры, якія паказваюць адчайныя і бясстрашныя сутычкі Тарзана з тыграмі і алігатарамі навялі паліцыю на думку зрабіць вобыск на віле ў нейкага Паскуале дэль Гаудзіо ў мястэчку Сан-Фелічэ-Чырчэо пад Рымам. У выніку вобыску быў выяўлены падземны басейн, у якім плавалі сто пяцьдзесят маленькіх кракадзілаў. Непадалёку паліцэйскія выявілі „лабараторыю“, у якой, як яны лічаць, забівалі кайманаў для вырабу з іх скуры жаночых сумачак і іншых галантарэйных рэчаў. Гаспадар гэтага „тэрарыума“ быў вельмі расстроены накладзеным на яго „выхаванцаў“ секвестрам і заявіў, што вельмі даражыў імі. Яго заява нікога не здзівіла, таму што квадратны сантыметр скуры кайманаў гэтай разнавіднасці каштуе некалькі дзесяткаў тысяч лір...

…ЕР-НЕ ВЕР

…Астроне! Сніцца мне, быццам … ў Варшаву. І вось хаджу я …к Цэнтральнага вакзала ды … розныя справы. Ну, усё, зда…ыцця: купляю нешта, размаў…тку з нейкім мужчынам, пас…ынай. Не буду табе расказ…іх гэтых справах, бо, думаю, …права неістотная, паколькі не … нічога асаблівага, што кан… б з рэчаіснасцю. Але вось … і бачу: каля гладкай марму…ы аднаго з тунеляў вакзала …ыбоў. Не, кучай іх нельга …аць, бо яны не ляжалі, а рас…тіх ножках, вышыні даволі …ветак, так што я магла дастаць да іх рукой. Было іх многа, ну можа, як невысокі куст бэзу. Але якія гэта былі грыбы! Не крэпкія і свежыя, а, хаця выглядалі, як праўдзівыя, то ўсё ж нейкія цёмныя, быццам крыху падсушаныя. І гэты акцэнт найбольш застаўся ў маёй памяці, і думаю, што нешта гэта мусіць абазначаць.

Аня

О так! Было ў вашым жыцці, бадай, нямала страсцей. Але наступіў, відаць, момант, калі вашы справы кахання пацямнелі, завялі і крыху падсохлі. Не падалі вы мне вашага ўзросту, але са сну мяркую, што крыху ў жыцці ўжо пражылі, а справы пачуццяў яшчэ вам не чужыя. Што ж, на пацеху магу сказаць вам адно: „Сорак пяць — баба ягадка апяць“. Чакайце! Яно яшчэ прыйдзе.

Астрон

…год. Многіх я знала хлопцаў, але такога, як Янак, не было. Пазнаёмілася я з ім на забаве ў адной вёсцы. Адразу ён мне вельмі спадабаўся: высокі, прыгожы і ветлівы хлопец. Увесь час я тады з ім гуляла. Потым мы дамовіліся разам пайсці на другую забаву. Янак пунктуальна прыехаў. І на гэтай забаве ён мне яшчэ больш спадабаўся. Ён запрасіў мяне тады на забаву ў сваю вёску. Я ахвотна паехала, а Янак не прыйшоў. Даведалася ад яго сяброў, што ён трохі выпіў і лёг спаць у хаце. Не хацеў падхмелены на забаве паказвацца. Хаця на забаве было весела, я ўвесь час сумавала і думала аб ім. Прыйшоў час ехаць у школу. Ад тае пары мы больш ужо з ім не спаткаліся. Але прыслаў ён мне паштоўку і два лісты. Перапрашаў мяне і пісаў, што мяне кахае і не можа без мяне жыць. Адпісала я яму на гэтыя пісьмы, але больш пісьма ад яго не атрымала. Думала, мо не дастаў. Напісала яшчэ два, але і на тыя не адпісаў. Парай, Сэрцайка, што мне цяпер рабіць. Нядоўга я яго знаю, але вельмі кахаю.

Ніна з Бельшчыны

Ніна, выглядае на тое, што нешта твой каханы круціць. Ты з ім была толькі два разы і за такі кароткі час пазнаць, хто ён, ты не змагла. Хто ведае, што ў сярэдзіне ў гэтага прыгожага, прыстойнага, ну і мо толькі на першы погляд, такога ветлівага хлопца? Бо хоць бы і тое: запрасіў цябе ў сваю вёску, а сам не прыйшоў — спаў падвыпіўшы. Так сказалі яго сябры. Мала праўдападобна, каб хлопец спаў, запрасіўшы ў сваю вёску дзяўчыну, якую кахае і жыць без яе не можа. Ну і гэта маўчанне. Можа недзе і згубіцца пісьмо, бывае, але не аж столькі. Як ёсць у сапраўднасці — адгадаць цяжка. Трэба проста чакаць. Калі б нават і не дайшлі да яго твае лісты — каханую дзяўчыну хлопец заўсёды знойдзе.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Гр. П. пацярпеў няшчасны выпадак у час працы на полі, у выніку якога страціў нагу ніжэй калена. Атрымаў з ПЗУ аднаразовую кампенсацыю — 20.000 зл., а да таго 1000 зл. за часовую няздольнасць да працы. У сапраўднасці П. як калека не можа працаваць. Ці прыслугоўвае яму штомесячная пенсія? Ці тое, што ён мае гаспадарку, не перашкаджае яму ў атрыманні пенсіі, ці мо атрымае ён пенсію, калі аддасць зямлю дзяржаве? Якая гэта можа быць пенсія?

АДКАЗ: З сялянамі, не застрахаванымі на выпадак калецтва, ёсць так, як гэта ёсць з рабочымі і служачымі. Праўда, яны карыстаюцца з бясплатнага лячэння, але да іх не адносіцца закон аб павіннасцях на падставе няшчасных выпадкаў і прафесіянальных хвароб, на аснове якой працаўнікам прыслугоўвае пенсія.

Ад 1 студзеня 1976 года абавязвае Распараджэнне Рады Міністраў з 25 ліпеня 1975 года ў справе абавязковай страхоўкі сялян ад няшчасных выпадкаў і грамадзянскай адказнасці, які прадбачыць кампенсацыю ў выпадку трывалага інвалідства ніжэй 65% — 400 зл. за кожны 1% інвалідства, а пры інвалідстве 65-100% — квартальную пенсію па 25 зл. за кожны 1% інвалідства. Апрача гэтага прызнаецца аднаразовая кампенсацыя за часовую або поўную няздольнасць да працы, у выпадку няздольнасці да працы выплачваецца 1000 зл. Ніякія іншыя павіннасці пакрыўджаным не выплачваюцца. Выплата кампенсацыі не залежыць ад таго, ці хто мае гаспадарку. Той, хто аддасць гаспадарку дзяржаве, атрымае пенсію для сялян на агульных асновах, без ніякіх дадаткаў, звязаных з няшчасным выпадкам.

Этнаграфічнае акенца

Драўляны будынак былога памешчыцкага двара ў Бобры Вялікай, гм. Дуброва Беластоцкая.
Фота М. Гайдука.

Куток практычных ведаў

КАРОТКІЯ КУРТКІ

Кароткія курткі модныя побач з доўгімі. Шыюць іх нават і з футра, штучнага ці натуральнага. Кароткія курткі могуць быць дапасаваныя, у стылі джынсавай курткі, або свабодныя, шырокія, з шырока ўшытым рукавом або кімано, у таліі наморшчаныя.

Курткі зашпіляюцца на гузікі альбо на замок.

Зімовыя курткі могуць быць таксама з нейкага сукна, гладкага або ў клетку. Могуць яны быць і з такога самага матэрыялу, як штаны.

Можна іх зрабіць нават на ваціне. Найцікавей выглядаюць усё ж курткі з футра. У магазінах ёсць шмат штучнага футра. Могуць быць нават вельмі яркія колеры: чырвоны, зялёны, блакітны.

Можа гэта быць камбінацыя натуральнага футра са скурай, замшам, ваўняным матэрыялам. Напрыклад, з матэрыялу ці замшу можа быць перад на гузікі, гумка і манжэты, а таксама ўнутраная частка рукавоў (ад цела).

Такім чынам, са старых футраў, паліто, куртак можна перарабіць нешта зусім новае і цікавае. Цікава выглядаюць нават кантрастныя колеры. Пры гэтым можна выкарыстаць нейкі танны матэрыял, які ў паліто быў бы вечна памяты, а на куртцы ж не сядзіш...

Цікава выглядаюць пад такой курткай розныя свіцеры з вялікім каўнерам — гольфам.

Каўнеры ў куртках зазвычай бываюць простыя, крыху большыя, чым кашулёвыя. Калі куртка бывае двухбортная, то звычайна робіцца большы каўнер і кляпы. Каўнер можа быць таксама вязаны альбо з футра. Кішэні могуць быць накладныя альбо праразныя, вертыкальныя. Калі вязаны каўнер, то такія ж самыя манжэты і гумка.

Модныя такія курткі і для мужчын. Яны падобныя да жаночых.

Сяброўка

26 кастрычніка 1942 года група „Сокалы“ вылецела ў тыл ворага. Ужо на наступны дзень Цэнтр атрымаў тэлеграму: „Удала прызямліліся ў зададзеным раёне — за 20 кіламетраў на ўсход ад Выганоўскага возера. Распачынаем работу. Раман“ (партызанская клічка К. Арлоўскага).

Работу пачалі з наладжвання сувязей з мясцовымі жыхарамі. Арлоўскаму не цярпелася сустрэцца з тымі, з кім ён партызаніў тут у дваццатыя гады, і перш за ўсё з былым сваім разведчыкам і байцом Пятром Савасцюком. Да яго ў вёску Куляні Ляхавіцкага раёна і накіраваўся Арлоўскі з групай.

...Савасцюк глядзеў на свайго былога камандзіра, пастарэлага, з сівымі скронямі, на яго сяброў.

— Ці не з неба вы зваліліся? — спытаў ён.

— Угадаў: з неба мы, — усміхнуўся Арлоўскі.

Кірыла Арлоўскі перш-наперш распытаў гаспадара пра немцаў: як часта яны бываюць у Куля́нях, у суседніх вёсках, хто з мясцовых жыхароў прадаў акупантам душу, дзе размешчаны бліжэйшыя гарнізоны праціўніка.

— Адразу відзён бывалы разведчык, — пахваліў камандзір Савасцюка, выслухаўшы яго кароткія, але змястоўныя адказы.

— Што рабіць збіраешся, Пятро? — спытаў ён.

— Буду змагацца з фашыстамі, Кірыла Пракопавіч. Вазьмі мяне да сябе, — папрасіў Савасцюк.

Арлоўскі з байцамі пакінуў гасцінную хату пад раніцу, дамовіўшыся сустрэцца вечарам ва ўрочышчы Барсукі. І зноў амаль усю ноч размаўлялі Арлоўскі з Савасцюком, седзячы пад елкай.

— Пакуль што, Пятро, нам не трэба мець у атрадзе шмат людзей. Галоўная наша задача — разведка. І большую карысць ты прынясеш справе не ў лесе, у атрадзе, а ў сваіх родных Кулянях, — адказаў камандзір на просьбу Савасцюка прыняць яго ў атрад байцоў. — Атраду патрэбны надзейныя разведчыкі, праваднікі, сувязныя. І хто ж, як не былы партызанскі разведчык Пётр Савасцюк, можа прынесці нам найбольшую карысць і дапамогу! Карацей — лічы сябе членам нашага атрада, але не байцом, а разведчыкам.

Арлоўскі не памыліўся ў сваім рашэнні. Пётр Савасцюк стаў яго верным памочнікам і не раз выручаў атрад. Калі Арлоўскі вырашыў перабрацца з групай у Машукоўскі лес, бліжэй да чыгункі, групу туды правёў Савасцюк. Разам з Арлоўскім і Івашкевічам ён некалькі гадзін праблукаў па лесе, дапамагаючы камандзірам выбраць месца для базы атрада.

— Самае падыходзячае месца для базы. З аднаго боку балота ахоўвае ад раптоўнага нападу ворага, густы хмызняк хавае ад чужога вока, крынічка побач, і чыгунка не за гарамі, — гаварыў задаволены камандзір. — Адным словам, малайчына, Пятро, што прывёў нас сюды. Будзем лічыць, што першае заданне ты выканаў. А другое будзе больш складанае. Дапамажы нам, брат, падабраць з навакольных вёсак надзейных байцоў, людзей, гатовых пайсці за Савецкую ўладу ў агонь і ў ваду. Спяшацца з гэтым не трэба. Кажуць, спяшайся, калі ловіш блох. А нам трэба лавіць і знішчаць звера страшнейшага. А ў першую чаргу, сябра, пастарайся сабраць хоць кароткія звесткі пра леснікоў Машукоўскага лесу: колькі іх, што гэта за людзі, ці служыў хто з іх у Чырвонай Арміі, ці не знюхаліся яны з немцамі ці паліцыяй? Каму з іх можна даверыцца, а каго асцерагацца? Задача ясная? — Арлоўскі дапытліва паглядзеў на свайго старога сябра.

— Усё зразумела, таварыш камандзір, — адказаў Савасцюк. — Да вайны лесніком тут быў Васіль Халецкі. Калі і цяпер працуе ў лясніцтве, пра лепшага лесніка-суседа і марыць нельга.

Ветэраны партызанскай барацьбы Арлоўскі і Савасцюк добра разумелі, як шмат для атрада значыла сціплая пасада лесніка, якую вялікую дапамогу і карысць народным мсціўцам маглі прынесці леснікі-сябры. Ведалі яны таксама, што фашысцкая разведка што б там ні было пастараецца насадзіць сваю агентуру ў лясніцтвах. І не будзе тады ворага больш небяспечнага для партызан, чым ляснік — нямецкі агент; ён будзе паведамляць акупантам пра базы і сілы народных мсціўцаў, выдаваць сувязных, служыць правадніком у час карных аперацый.

Дамовіўшыся пра наступную сустрэчу, камандзір і камісар развіталіся з Савасцюком.

Савасцюк вярнуўся ў лагер праз два

ТРЫБУНА чытачоў

Гурткі БГКТ на Гайнаўшчыне

Вялікую папулярнасць мелі і маюць савецкія фільмы на Беласточчыне. Кінаперасоўка ГП БГКТ у Беластоку распачала сваю працу пасля доўгага перапынку. Гурткі БГКТ дэманструюць фільмы ў святліцах, клубах, глядзяць іх школьнікі. Ваенныя фільмы прыпамінаюць людзям мінулае, нашу навейшую гісторыю.

Гурткі БГКТ Гайнаўшчыны апрацавалі планы з цікавымі формамі працы на доўгія зімовыя вечары. У іх прадбачаць працу са старэйшымі і наймалодшымі. (вб)

Захаваць помнікі старыны

Многа гаворым аб ахове помнікаў старажытнасці. Многа можна аб гэтым пачуць па радыё, прачытаць у газеце. Паглядзець, як пад зоркім вокам спецыялістаў аднаўляюцца старынныя помнікі культуры. Аднак не ўсе так думаюць, не ўсе адносяцца да іх з пашанай і пачуццём адказнасці.

Вось старынная царква ў вёсцы Новаберазова, гміны Гайнаўка. Дах яе быў некалі крыты бляхай, цяпер бляха парыжавела, падзіравілася. Лупіць дождж, як праз сіта, і палошча сцены помніка старыны. Абвальваецца тынк.

Ці няма ў Новаберазове нікога адказнага за гэтую справу, ці нельга паклапаціцца? Трэба, каб і ваяводскі кансерватар у Беластоку бліжэй зацікавіўся старой царквой у вёсцы Новаберазова.

Крапіва

ЧОРТ

Кажуць людзі, што то будзе,
Чорт на поле да нас прыйшоў.
Закрунуўся, павярнуўся
І пасеяў жыта ўсё.
Гэта Хмелевы машыны —
Іх завуць ВСГР.
Брыгадзір у акулярах
За работаю глядзеў.
А Дубоўскі — іх кіроўнік —
Сам дагляне усяго,
Дзе падстукне, дзе падкруціць,
Каб ў парадку ўсё было.
Трактарысты — хлопцы добры,
Яны трактараў глядзяць
І работу даглядаюць,
Найляпей, каб усё зараць.
Ім за гэтую работу
Трэба дзякаваць усім,
За труды і за клапоты,
Каб шчасліва ўсе жылі.
Доўга, хлопцы, вы жывеце,
Павышайце ураджай,
Як заробіш, то не пі ты,
Грошы жонцы аддавай.

М. Лук'янюк

дні. Зірнуўшы на твар свайго заўсёды стрыманага разведчыка, Арлоўскі здагадаўся: ён прынёс добрую навіну.

Навіна і на самой справе была прыемная: Васіль Халецкі, былы чырвонаармеец, па-ранейшаму служыў леснікам.

Адпачыўшы гадзіну-другую, Савасцюк пайшоў дамоў, у Куляні, а Арлоўскі вырашыў праверыць пасты. Вартавы ля дарогі на вёску Машукі Аляксей Блінаў быў усхваляваны.

— Таварыш камандзір, я толькі што бачыў падазронага, — далажыў ён камандзіру.

— Чым жа ён падазроны? А калі падазроны, то чаму не затрымаў? — строга спытаў Арлоўскі.

Блінаў расказаў, што нейкі высокі вусач з ружжом за плячыма падышоў да аднаго мурашніка, да другога, патаптаўся ля яго, паправіў агароджу і пайшоў далей. Блінаў, вядома, мог затрымаць вусача, але той, здаецца, не заўважыў яго.

Арлоўскі ўспомніў словы Савасцюка, успомніў „вусы, як у самога Будзённага". Ён быў упэўнены, што вусач — не хто іншы, як ляснік Васіль Халецкі. Здагадваўся камандзір і пра тое, што ляснік, які працаваў у лесе шмат гадоў і добра ведаў усе лясныя сцяжынкі, напэўна заўважыў стаянку атрада. І Арлоўскі вырашыў неадкладна сустрэцца з ім. **(Працяг будзе)**

Школьны спорт у гміне

У сувязі з новым адміністрацыйным падзелам краіны ў кожнай гміне быў арганізаваны школьны спартыўны саюз. Такі існуе і ў Нараўцы. Кіруе ім настаўнік мясцовай школы Багдан Віленскі.

У апошні час ён арганізаваў гмінныя спаборніцтвы ў розных спартыўных дысцыплінах. Яны выклікалі вялікае зацікаўленне школьнай моладзі.

Моладзь вяла ўпартую барацьбу на вясковым стадыёне. Найлепшымі ў чатырохбор'і (бег на 60 м, скокі ў даўжыню і вышыню, кіданне мячом) аказаліся дзяўчаты са Старога Ляўкова і хлопцы з Нараўкі. У ручным мячы сярод дзяўчат выйграла школа з Ляшукоў, а сярод хлопцаў — школа з Нараўкі. Найлепшую каманду футбалістаў ствараюць хлопцы з Семяноўкі.

Вялікую працу ў галіне развіцця спорту сярод моладзі маюць такія настаўнікі, як Багдан Віленскі, Мікалай Герасімюк, Валянцін Карпюк, Аляксандр Харкевіч і Вася Цялушэцкі.

Аляксандр Закройшчык

Бескультурная абслуга

27 верасня гэтага года а 5 гадзіне 50 мінут раніцы давялося мне быць на прыпынку ПКС у Бадачках, гміна Боцькі, кудою праязджаў ПКС № 32-87 АМ. Ехаў ён у напрамку Бельска. У аўтобусе не было больш як дзесяць чалавек і на прыпынку стаяла 14 чалавек. Але аўтобус пераехаў прыпынак і спыніўся далей у адлегласці 70 метраў ад прыпынка. Некалькі чакаючых дабегла туды, і з іх шафёр забраў дзве ці тры, а іншых пакінуў. Яны вымушаны былі ісці ў вёску Скалімова, і там гаспадар Іван Якубоўскі знайшоў трактар і падвёз людзей у мястэчка Боцькі, каб яны маглі дабрацца ў Бельск.

Ад усіх людзей шчыра дзякую Якубоўскаму, што паклапаціўся пра людзей, а ад дырэкцыі ПКС у Беластоку дамагаюся, каб яна пакарала шафёра, які так адносіцца да пасажыраў і, едучы пустым аўтобусам, не затрымліваецца на прыпынку і не бярэ чакаючых людзей. А чакалі там людзі з Саколкі, Беластока, Заблудава, ад Нарвы.

М. Лук'янюк

Дажынкі ў Нараўцы

У Нараўцы былі першыя гмінныя дажынкі. Гэта было вялікае свята сельскай гаспадаркі ўсёй гміны. Ужо з ранніх гадзін пачалі збірацца людзі на вясковым стадыёне.

Свята сталася аглядам дасягненняў нараўкаўскіх хлебаробаў. Тут былі выстаўкі сельскагаспадарчых плёнаў і кніжак. Можна было пацікавіцца паказам быдла, свіней, авечак.

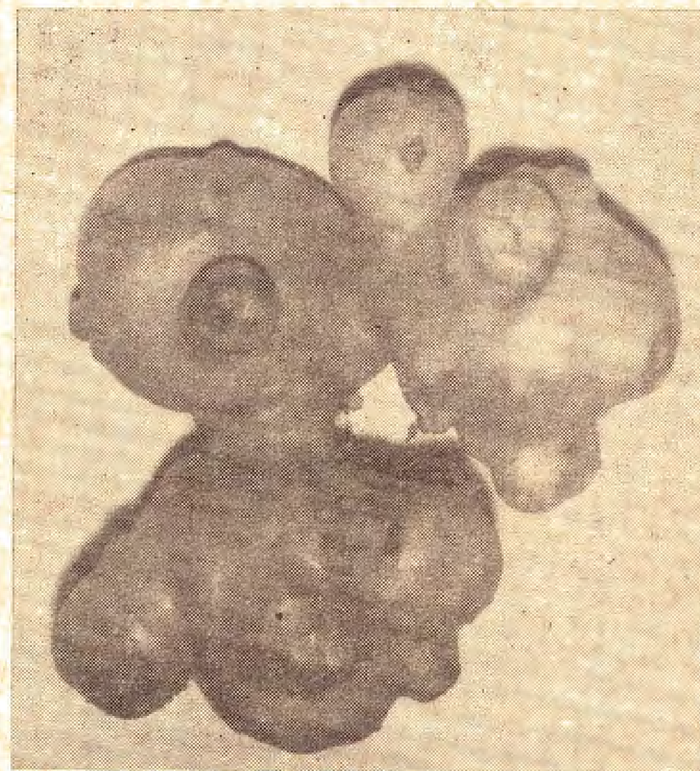
Вялася кніжная латарэя. Побач сталі кіёскі са спажывецкімі таварамі.

Гаспадыняй дажынак была Ніна Мелеш — прыкладная гаспадыня з Гушчэвіны, а гаспадаром быў вельмі добры гаспадар з Тарнопаля — Янка Сухадола. Яны ўручылі бохан хлеба з сёлетняга збожжа Гаспадару дажынак І сакратару гміннага камітэта партыі Юрыю Бароўскаму. Потым паасобныя вёскі неслі дажынкавыя вянкі. Найпрыгажэйшыя зрабілі ў Скупаве і Луцэ.

У мастацкай частцы выступілі: інструментальны калектыў з Беластока, тэрцэт з Семяноўкі, школьныя калектывы. Адбыліся спартыўныя спаборніцтвы, дзе, між іншым, чыгуначнікі перамаглі леснікоў. Мясцовая ГС арганізавала паказ моды. Урачыстасць закончылася танцамі ў кіно „Лес".

Аляксандр Закройшчык

ВОСЬ ДЫК БУЛЬБІНА!

У час уборкі бульбы часта знаходзім розныя цікавыя бульбіны, сфарміраваныя прыродай ў нейкія звяркі ці ў чалавечкі. Сёлета Сцяпан Арцюх з Белавежы, які жыве на вуліцы А. Вашкевіча № 139, выкапаў на сваім полі бульбіну, у якой можна ўбачыць і мышку, і малое дзіцё, і фігуркі багіняў, якіх выкопваюць нярэдка ў егіпецкіх пясках археолагі.

Зразумела, што каб гэта ўсё ўбачыць, трэба бульбіну паварочваць, ды і без напружання фантазіі пры гэтым не абыдзецца. Бульбіна важыла аж 1,04 кг, якраз малой сям'і на абед.

На здымку бульба, выкапаная Сцяпанам Арцюхом.

Тэкст і фота
П. Байко

Новая крама ГС

Ужо некалькі год жыхары вёсак Гушчэвіна і Грушкі, а таксама працаўнікі надлясніцтва Броўск дамагаліся спажывецкай крамы. Адлегласць да крамы ў Нараўцы і Альхоўцы надта вялікая.

І вось такія тавары, якіх патрабуе кожная гаспадыня, знайшліся ў новай спажывецкай краме ў Гушчэвіне. Гэта прыгожы новы кіёск, адкрыты ад 8 да 16 гадзіны. Прадаўшчыцай тут працуе Крыся Раманчук — выпускніца ЗСР у Нараўцы. Сяляне вельмі ўдзячны ўладам гміны за выкананне іх пастулату.

Аляксандр Закройшчык

Мужчыны не стрыгуцца

Змяншаецца колькасць мужчынскіх цырульнікаў у Бельску. У 1950 годзе горад налічваў звыш 7 тысяч жыхароў, а працавала тады тут 11 цырульнікаў. Працы ў іх было вельмі многа.

У 1976 годзе лік жыхароў горада дасягае 17 тысяч, а лік цырульнікаў зменшыўся на 6 асоб. А ў апошні час працуе іх толькі 5. Усе яны — людзі ўжо старэйшыя. Самы малады мае 28 год працы ў прафесіі цырульніка. Усе наракаюць на недахоп кліентаў. Вось часы насталі!

Мікалай Няплоха

Школьны тэатрык

Вялікую радасць прыносіць малышам „Клітус Байдус". Гэты лялькавы тэатрык здабыў вялікую папулярнасць у гайнаўскіх дзяцей. Пад зоркім вокам інструктара ГДК Устынюк Уршулі наведвае „Клітус Байдус" сваіх аднакласнікаў на гайнаўскай зямлі. Выступае з пастаноўкай „Чырвоная шапачка".

У калектыве дзесяць асоб, гэта моладзь з пасёлка СМ — школьнікі са школы № 5. Вялікую дапамогу аказвае тэатрыку дырэктар школы Леанард Кульваноўскі.

Праехаў ужо тэатрык многа кіламетраў, выступаў у многіх святліцах, школах, дамах культуры.

На ваяводскім аглядзе заняў трэцяе месца сярод калектываў такога ж роду. А працуе толькі ад студзеня 1976 г.

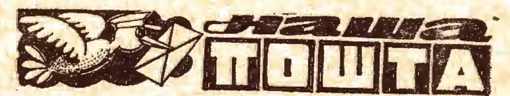
В. Б.

Дзяўчаты з Бельска наперадзе

На стадыёне ОСіР у Гайнаўцы адбыліся лёгкаатлетныя спаборніцтвы ў рамках школьнай лігі на кубак „Спартыўнага агляду". У спаборніцтве прымала ўдзел школьная моладзь звышпачатковых школ з Бельска, Гайнаўкі і Сямяціч.

З групы сельскагаспадарчых школ у Бельску ў спаборніцтвах прыняла ўдзел жаночая спартыўная каманда. Яна і стала пераможцам у канцовай класіфікацыі, набраўшы 696 ачкоў і апярэдзіўшы ЗШ з Сямяціч, якая заняла другое месца — 248 ачкоў. Пераможцамі былі І. Мароз (на 400 м), В. Кавальчук (на 800 м) і З. Сачко (у дыску).

Мікалай Няплоха

Дзядзька Квас. На папулярнасць вы не наракаеце, бадай. Таму і не пагневаліся, што залежаўся крыху верш „Маці і сыночак". Актуальны ён таксама, але крышачку менш ад больш актуальных і можа пачакаць. Шлю вам сардэчнае прывітанне, „баёвы Дзядзька Квас".

М. Лук'янюк. Таксама ўсе вершы актуальныя, што і адкладаць нельга, бо міне тая цікавая хвіліна, апісаная, замацаваная пяром прыроджанага сатырыка, і што тады з верша? Але „Ажаніўся" таксама крыху пачакае.

Мікалай Няплоха. Скардзіцеся, што Бельск рэтрансмітуе на горад І праграму радыё, а весткі з Беласточчыны перадаюцца па IV праграме на УКВ. Што ж на гэта? Так вырашылі вышэй, застаецца фактычна купіць радыёпрыёмнік з УКВ і будзе ўсё ў парадку.

Сталая чытачка „Нівы" з вёскі Кашалі каля Орлі. Так быў падпісаны цікавы і добры матэрыял пра вёску Кашалі. Матэрыял пайшоў хуценька ў друк, але нашу мілую чытачку запрашаем у пастаянныя карэспандэнты „Нівы". Пісаць умееце, маеце тэмы. Чакаем. І падайце поўнае сваё прозвішча і імя.

Шымон Харкевіч, Новае Ляўкова. Ваш матэрыял мы не надрукавалі, бо на тую ж тэму пісаў ужо Цялушэцкі. Але пішыце больш, аб усім, будзьце нашым карэспандэнтам ад свайго сяла.

Джэны А. Мы не надрукавалі заметку „І так бывае" таму, што аб гэтым раней ужо пісалі і нават быў адказ на крытыку. Чакаем новых матэрыялаў.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ДА ЗАМЕТКІ „ДЗЕ КУПІЦЬ ЗАВЕСЫ", „НІВА" № 22 АД 30.V.76 г.

Адказвае: Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska w Hajnówce.

W związku z ukazaniem się notatki prasowej p.t. „Gdzie kupić zawiasy", Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska" w Hajnówce wyjaśnia:

Po zbadaniu powyższej sprawy w sklepach przemysłowych na terenie działalności Gminnej Spółdzielni w Hajnówce stwierdzono, że w sprzedaży detalicznej przez cały rok 1975 występowały i nadal występuje brak zawiasów okiennych, pomimo, że każdorazowo sklepowi składali zamówienia do hurtu Zakładu Handlu (były PZGS). Realizacja zamówień tych zawiasów nie następowała z powodu braku ich w hurcie.

Nadmieniamy też, że skarżący się czytelnik ze wsi Istok pochodzi z terenu, gdzie obejmuje swoją działalnością handlową Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska" w Kleszczelach.

Starszy referent Handlowy
Konstanty Grygoruk

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36311/36671.

КАСТУСЁЎ КОНЬ

— У мяне незвычайна разумны конь, — хваліўся Парфен Кастусю, — ён нават умее лічыць.

— А ў мяне конь дурны, — сумна адказаў яму Кастусь. — У мінулым годзе я ўпаў з яго, дык ён адправіўся ў горад і прывёў мне...

— Лекара?

— У тым вось і справа, што не лекара, а ветэрынара!

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

У канторы таварыства аховы жывёлін раздаецца тэлефонны званок.

— Прыязджайце неадкладна, — усхвалявана гаворыць чыйсьці голас, — у нашым садзе на дрэве сядзіць паштальён і дражніць нашага дога!

*

Пастар у англіканскай царкве не разумее паводзін аднаго са сваіх прыхаджан, які кожны раз, калі да яго падносяць скрынку для ахвяраванняў, гаворыць:

— У мяне абанемент.

Нарэшце пастар спытаў яго:

— Што значаць вашы словы?

— Бачыце, два месяцы назад я памылкова апусціў у скрынку дзесяць фунтаў стэрлінгаў...

*

Падарожнікі сустрэлі ў джунглях тузэмца, які лупіў у барабан.

— Я ведаю гэты рытм, — прашаптаў адзін даследчык другому, — ён просіць вады. Зараз мы праверым.

— Скажыце, калі ласка, — звярнуўся ён да тузэмца, — вы просіце багоў дажджу?

— Вы ўгадалі, — адказаў тузэмец. — Дакладней, я шукаю слесара, каб ён паправіў водаправод.

НІЧКА

Асенні матыў.

У ШПІТАЛІ

Чалавека прывезлі ў палату пасля аперацыі.

— Слава Богу, — слаба прамармытаў ён, — усё па-за намі.

— Не спяшайцеся, — сказаў сусед па палаце, — у мяне, напрыклад, у целе забылі ножанкі...

— А ў мяне пальчаткі, — дадаў другі сусед.

У гэты момант з калідора чуецца голас хірурга:

— Хто бачыў мой капялюш?

— Ало, ідуць Сілікатуны!..

ЦІШЭЙ ЕДЗЕШ...

Начальнік пытаецца ў падначаленага:

— Чаму вы спазняецеся на работу?

— Ды ўсё не вязе неяк...

— Як не вязе? Транспарт падводзіць?

— Не ў гэтым справа... Ведаеце, усё жыццё так. У дзяцінстве позна пачаў хадзіць, размаўляць — таксама. Затым — позна пайшоў у школу. Позна жаніўся...

— Магчыма, усё гэта так і было, але спазняцца на работу вы ўсё роўна не маеце права.

— Прабачце, я пазней затрымаюся на рабоце!

— Мяне цікавіць не толькі сённяшні выпадак, а наогул вашы адносіны да працы.

— О, не хвалюйцеся, таварыш начальнік! Я ж пазней выйду на пенсію, а значыць, больш за іншых папрацую.

Павел Саковіч

МІКОЛКА

Бацька паслаў Міколку на пошту і даў яму пісьмо. Ды ў спешцы ён забыў напісаць адрас. Калі Міколка вярнуўся, бацька спытаў:

— Ці ж ты не прыкмеціў, што на пісьме няма адрасу?

— Прыкмеціў. Але я думаў, што ты не хочаш, каб я ведаў, каму пісьмо.

ГУМАР З

ЛІСТ АД ЖОНКІ

Сяржант раздае салдатам лісты з дому. Адзін з іх выймае з канверта чысты аркуш.

— А гэта што такое? — пытае сяржант.

— Ліст ад жонкі.

— Але ж там нічога не напісана!

— Мы з ёю палаяліся і не размаўляем.

...Дакладчык не датыкаўся да вострых пытанняў — баяўся парэзацца.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Альжбеты Печынскай і Іаланты Пятшыкоўскай з Пілік, Валі Наумок і Нонны Леўчук з Клейнік, Галены Федарук з Зубава, Анкі, Надзі і Якуба Нікіцюкоў са Ступнік, Вясловы Бараноўскай з Пілатоўшчыны, Галены Карповіч з Юзафова і Анны Палешчук з Гарадка змяшчаем песню

Odpływają kawiarenki

słowa: Jerzy Kleyny
muzyka: Wojciech Trzciński
śpiewa: Irena Jarocka

A kiedy już przyjdzie czas —
Pełne po brzegi są kawiarenki...

Pod oknem ich pełne gwiazd,
Gdzieś w zakamarkach wielkich miast
Ciągnie nas!

Kawiarenki, kawiarenki,
Małe tak, że zaledwie wszedł,
Zniżasz głos aż po szept...
Mimochodem, kamień w wodę,
Wpadnie coś z bardzo wielkich spraw
W czarną toń małych kaw...

Kawiarenki, kawiarenki,
Z cienia wpół, i ze światła wpół —
Ty i ja, i nasz stół...

Za witrażem szklanych marzeń,
Ledwo świat poznajemy już —
Choć jest tuż...

Miejsc w kole nas coraz mniej,
Już dymi z okien złotym obłokiem,
I barman już woła: — hej!
Już kawiarenka rusza w rejs,
Wielki rejs!

Kawiarenki, kawiarenki,
stolik nasz w nieważkości lamp,
Krąży tu, krąży tam...
Filiżanki — białe ptaki,
Leca wprost w kolorowy dym,
Płyną w nim, giną w nim...
Pan i Pani zaszeptani,
Któż to wie gdzie naprawdę są,
Ona z nim, i on z nią...
Kawiarenki, kawiarenki,
Porwą gdzieś w siódme niebo aż
Stolik nasz!

ГАСПАДАР

— Ты гаворыш ува сне?

— Не. А ты?

— Я гавару. Інакш мне ніяк нельга.

— Чаму?

— Гэта адзіная магчымасць сказаць нешта ў сваім доме.

ПА ГРЫБЫ

Восень шчодрыя дары
Нам падносіць — на, бяры.
Таўстуны-баравічкі
І лісічкі, бы цвічкі.

І аматары дароў
З розных сёл і гарадоў
Перад парай выхадных
На жалезных варанях,
А прасцей — на трактарах,
Аўтакранах,
Аўтакрамах
Прыязджаюць у бары
Па дабротныя дары.

Што ж, збірайце, ваша права,
Толькі вось у чым тут справа,
Ну, навошта ж аўтакраны,
І тым болей — аўтакраны,
Самазвалы, трактары
На грыбы гнаць у бары?

Міхась Стральчэня

КУРЁЗЫ

ПАКРЫЎДЖАНЫЯ КУРЫ

Вясной гэтага года швейцарскія фермеры выпусцілі на плошчу перад будынкам урада ў Берне 1200 курыц... Ні ў чым непавінныя птушкі, павінны былі выказаць пратэст супраць імпарту ў краіну танных яек. Гэта было непаўторнае відовішча. Атрымаўся небывалы беспарадак на плошчы.

Аднак фермеры не дасягнулі свае мэты. Наадварот, яны панеслі страты. Частка курэй збегла немаведама куды, а частка была выкрадзена і адпраўлена ў заалагічны сад. А тут яшчэ і другая непрыемнасць: бернскае таварыства аховы жывёл абвясціла, што падасць на фермераў у суд, таму што яны выпусцілі курэй на людную плошчу і гэта выклікала ў бедных курэй шокавае становішча — у сумленных нясушак парушыўся кровазварот.

Тут ужо не скажаш — курам на смех. Тут і людзям не да смеху.

ЗАБЛУДЗІЎСЯ

У Нарвегіі быў затрыманы ўзломшчык „са стажам“ нейкі Ерлінг Матысен, які ўцёк некалькі месяцаў назад з турмы. Выпадак, у прыватнасці, малазначны, калі б не адна абставіна: хаваючыся ад праследавання паліцыі, Матысен заблудзіўся і, стомлены, задрамаў, як потым аказалася, на тэрыторыі аднаго з ваенных аб’ектаў НАТО, якія строга ахоўваюцца.

ХТО ЦЯЖЭЙ?

У 1958 годзе ў амерыканскім горадзе Брэмене памёр самы цяжкі чалавек на зямлі Роберт Х’юдас, вага якога была 483 кілаграмы.

СМЯЕЦЦА З НАМІ

Добры настрой і ў дрэнных людзей бывае.

Імпартгумар

Рандэву

— Ало, гэта Галя?
— Не, вы памыліліся нумарам.
— Выбачайце. Зрэшты, я даўно марыў аб такой прыемнай памылцы. А як вас завуць?
— Валя.
— Цудоўна. Што вы робіце сёння вечарам, Валя?
— Нічога.
— Давайце разам нічога не рабіць. У сем ля тэлеграфа. Згода?
— Што вы! Мы ж зусім не знаёмы. А як мы пазнаем адзін другога?
— У мяне ў руцэ будзе газета, Валя.
— У кожнага цяпер у руцэ газета. А што ў газеце?
— Бутэлька віна, Валя.
— Якога?
— Пладовавыгаднага.
— Абазнаюся. Ва ўсіх цяпер пладовавыгаднае.
— Партвейн № 15 пасуе?
— Баюся, размінемся.
— Рубін?
— Не, не пазнаю.
— А як наконт лікёру?
— Лепш, але не тое.
— Тады, Валенька, у мяне ў руцэ будзе шампанскае.
— Вашы рысы пачынаюць вырысоўвацца. Маленькая дэталь, а як усё заіграла! І, аднак, патрэбна нешта больш прыкметнае.
— Каньяк тры зорачкі зможа быць пуцяводнай зоркай?
— Так, але толькі пяць. А што ў вас будзе ў другой руцэ?
— Маласольныя агурочкі.
— Не адпавядае.
— Тады пара лімонаў.
— Дасканала! Не хапае яшчэ некалькіх яркіх штрыхоў.
— Каробка цукерак вылучыць мяне з натоўпу, Валя?
— Гледзячы якіх?
— Напрыклад, „Буравеснік“.
— Фі!
— Шакаладны набор?
— З ім я вас, бадай, пазнаю нават здалёк.
— Ітак, са мною ўсё ясна. А што будзе ў вас у руцэ, Валя?
— Чырвоная сумачка.
— Ва ўсіх цяпер чырвоныя сумачкі. Што ў ёй?
Пашпарт.
— З гарадской прапіскай, спадзяюся?
— Вядома.
— А што яшчэ ў сумачцы?
— Ключы ад сэрца.
— І толькі?
— Ключы ад маёй двухпакаёвай кватэры.
— І толькі?
— Ключы ад „Жыгулей“.
— Дастаткова, Валя! Я вас пазнаю нават з закрытымі вачыма. Толькі навошта цягнуць да сямі? Сустрэнемся зараз ля загса. Згода?
— Дамовіліся.

В. Катэнка
(СССР)